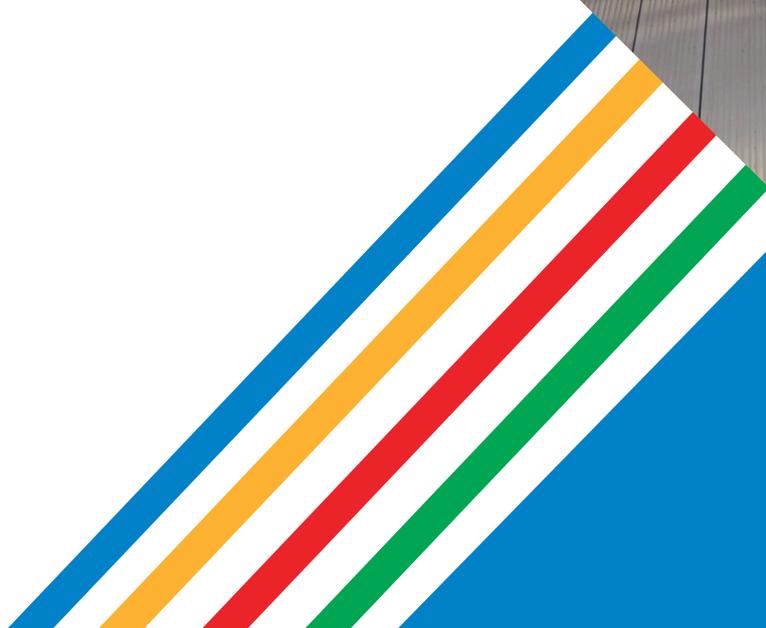




STRATEGIJA CRNOGORSKOG OLIMPIJSKOG KOMITETA DO 2026.GOD





SADRŽAJ

UVOD	7
1. PROFESIONALNI SPORT	12
2. ŠKOLSKI, STUDENTSKI I REKREATIVNI SPORT	15
2.1. Školski i studentski sport.....	15
2.2. Rekreativni sport.....	17
2.2.1. Sport za sve.....	17
2.2.2. Sport u vojsci i policiji.....	18
3. ŽENE U SPORTU	20
4. SPRJEČAVANJE NEGATIVNIH POJAVA U SPORTU	23
4.1. Doping.....	23
4.2. Manipulacija na sportskim takmičenjima.....	24
4.3. Ostale negativne pojave: nasilje na sportskim priredbama, zlostavljanje, diskriminacija i sl.....	26
5. ODRŽIVI RAZVOJ I SPORT	29
5.1. Organizacija održivih sportskih takmičenja - klimatske promjene i sport.....	29
5.2. Društvena odgovornost.....	30
5.3. Volonterizam.....	32
6. RESURSI	34
6.1. Sportski objekti.....	34
6.2. Ljudski resursi.....	36
6.3. Naučno-istraživački rad.....	37
7. FINANSIRANJE SPORTA	40
8. MARKETING, PROMOCIJA I MEĐUNARONA SARADNJA	47
8.1. Promocija.....	48
8.2. Mediji u sportu.....	49
8.3. Međunarodna takmičenja.....	52
8.4. Međunarodna saradnja.....	52
8.5. Saradnja sa dijasporom u oblasti sporta.....	53
8.6. Sportski turizam.....	54
ZAKLJUČAK	57
AKCIONI PLAN	59



PROJEKTNI TIM:

- prof. dr Milivoje Radović
- prof. dr Stevo Popović
- doc. dr Vladimir Đurišić
- mr Filip Patković
- mr Miloš Lalević
- mr Sunčica Rogić
- Maja Peković





UVOD

Prema definiciji Zakona o sportu Crne Gore „sport predstavljaju svi oblici fizičke i mentalne aktivnosti koji, kroz neorganizovano ili organizovano učešće, imaju za cilj izražavanje ili poboljšavanje fizičke i mentalne spremnosti ili postizanje rezultata na takmičenjima svih nivoa“, ali sport je i „hobi, način života, dio naših identiteta, dio naših istorija, te dio industrijskog i komercijalnog svijeta u kojem živimo“ (Beech & Chadwick, 2010).

Sport je veoma važna komponenta društveno-ekonomskog razvoja, koja kroz uključenost i integrisanost u sfere ekonomskog, privrednog, zdravstvenog i drugih oblasti direktno ili indirektno utiče na sve nas.

S druge strane, sport i fizička aktivnost izuzetno doprinose zdravlju nacije. Upravo je sport snažan mehanizam kojim se promoviraju zdravi stilovi života. Sport je i veoma važan diplomatski alat kroz koji se putem poruka zajedništva, nediskriminacije, pomirenja ukazuje na ključne društvene vrijednosti.

Stoga, razvoj sporta u Crnoj Gori bi trebalo posmatrati kao integralni dio ukupnog razvoja naše države, na njenom putu uključivanja u evropske i svjetske tokove. Sport kao djelatnost od javnog interesa trebalo bi da ispuni svoju naglašenu društvenu misiju, koja pored takmičarskog ima važan vaspitni, obrazovni, zdravstveni, kulturni, društveni i drugi značaj.

Zato je za dobro uređen sistem sporta potreban jasan strateški plan kojim se definiše vizija razvoja oblasti sporta, a koji sadrži ciljeve i mjere koji će dovesti do konkretnih rezultata.

Polazna tačka trebalo bi da bude jasno kanalsanje razvoja oblasti sporta, kao i precizno koncipirana sistemska briga o sportistima i sportistkinjama. Vrhunski sportisti trebalo da budu u vrhu prioriteta, a samim tim i s posebnom pažnjom tretirani kroz aktivnosti koje su sadržane u određenim lokalnim i nacionalnim dokumentima - strategijama, razvojnim planovima i slično.

Fokus treba da bude i na posebnim kategorijama u okviru sportske oblasti, rekreativnom sportu, školskom i studentskom sportu, sportu osoba sa invaliditetom i sl.

Strategija razvoja sporta mora biti sveobuhvatna i, osim prethodno navedenog, mora sadržati planove za finansiranje sporta, za održavanje, izgradnju i opremanje sportskih objekata, edukaciju kadrova u sistemu sporta, itd.

S ciljem identifikacije glavnih problema sporta u Crnoj Gori i definisanja ciljeva njegovog razvoja, a na osnovu svih dostupnih podataka i ekspertske ocjene, izvedeni su zaključci koji su bili osnov za definisanje stanja sporta u Crnoj Gori i određivanje opštih i posebnih ciljeva i aktivnosti koje će u ovom smislu sprovesti Crnogorski olimpijski komitet, u saradnji sa nacionalnim i međunarodnim partnerima.

Strategija ima za cilj postizanje konzistentnosti u donošenju odluka, pravljenju izbora i sprovođenju akcija. Razvoj sporta u cjelini, svakako je van direktne kontrole COK-a, jer politiku razvoja oblasti sporta sprovode nadležni državni organ za poslove sporta i mladih, kao i organi nadležni za razvoj sporta na lokalnom nivou.

Međutim, ovaj dokument ima poseban značaj, pogotovu ako se uzme u obzir položaj koji bi nacionalni olimpijski komiteti, pa samim tim i COK, trebalo da imaju u sistemu sporta jedne države, s obzirom na punopravno članstvo koje uživaju u Međunarodnom olimpijskom komitetu. Naime, profesionalni sport se ne može zamisliti bez postojanja Olimpijskih igara, koje se svake četiri godine održavaju pod pokroviteljstvom i u organizaciji MOK-a. Članice MOK-a nijesu države, već nacionalni olimpijski komiteti koji postoje u tim državama. Nacionalni olimpijski komiteti su nezaobilazan element nacionalnog sistema sporta, te imaju mandat da donose odluke u vezi sa raznim pitanjima koja se tiču olimpijskog sporta, jer su organizacije koje počivaju, prije svega, na principima Olimpijske povelje, najvažnijeg izvora određenih djelova sportskog prava i dokumenta koji sadrži osnovna načela na kojima se bazira svaki olimpijski sport. Nacionalni olimpijski komiteti, svakako, nijesu dio upravne i izvršne vlasti u matičnim državama. Prema Olimpijskoj povelji, dozvoljena je saradnja sa vladinim i nevladinim tijelima, ali se strogo teži odvajanju nacionalnih olimpijskih komiteta od politike, što predstavlja osnovni princip sporta – nemiješanje politike u sport. Nacionalni olimpijski komiteti su autonomne organizacije, koje djeluju za dobrobit sporta. Misija Crnogorskog olimpijskog komiteta, kao punopravnog člana Međunarodnog olimpijskog komiteta, jeste da, između ostalog, na nacionalnom nivou, promoviše olimpizam i olimpijske vrijednosti, zdrave stilove života, aktivno društvo, ravnopravnost svih članova društva i radi na afirmaciji i razvoju sporta. Takođe, nacionalni olimpijski komiteti sa nadležnim državnim organima bi trebalo da razvijaju redovan i konstruktivan dijalog i trebalo bi da budu partneri Vladi i njenim tijelima u ostvarivanju javnog interesa u oblasti sporta i promociji vrijednosti na kojima počiva Olimpijski pokret.

Ova misija je u potpunosti u skladu sa bliskom saradnjom između MOK-a i Ujedinjenih nacija (UN), u okviru kojih MOK uživa status posmatrača od 2009. godine i posebno u principima sadržanim u Rezoluciji Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, usvojenoj u Njujorku u oktobru 2014. godine, kojom se sport prepoznaje kao sredstvo za unaprjeđenje obrazovanja, zdravlja, razvoja i mira, a koja, takođe, podržava nezavisnost i autonomiju sporta kao i misiju Međunarodnog olimpijskog komiteta u vođenju Olimpijskog pokreta.

Ovaj pristup je, svakako, zasnovan na Olimpijskoj povelji i principima i pravilima koja upravljaju Olimpijskim pokretom, posebno stavom 5 Osnovnih principa olimpizma koji kaže: Prepoznajući da se sport javlja u okviru društva, sportske organizacije u okviru Olimpijskog pokreta imaju prava i obaveze autonomije, koje obuhvataju slobodno uspostavljanje i kontrolu pravila sporta, utvrđivanje strukture i upravljanja njihovim organizacijama, uživaju pravo na izbore oslobođene bilo kakvog spoljnog uticaja i odgovornost za obezbjeđivanje poštovanja načela dobrog upravljanja. Princip autonomije podrazumijeva kako prava (sloboda udruživanja, moć samoregulacije i definisanje sportskih i pravila unutrašnjeg upravljanja organizacijom, bez spoljnjih uticaja i sl.), tako i dužnosti (poštovanje opšteg pravnog okvira koji se primjenjuje u zemlji, pravila i statuta međunarodnih sportskih organizacija, osnovnih principa dobrog upravljanja za pravilno funkcionisanje organizacije, njen kredibilitet i ugled i sl.). U tom smislu Olimpijski pokret uvijek naglašava „odgovornu autonomiju“, a autonomija ne znači da sportske organizacije bi trebalo izolovano da djeluju i van nacionalnog konteksta u kojem su uspostavljeni, već naprotiv da budu u potpunosti dio lokalnog i nacionalnog društvenog konteksta, uz poštovanje univerzalnih vrijednosti koje ih karakterišu, a zasnivaju se na principu jedinstva u različitostima.

Međutim, mnogo puta u kontaktu sporta i politike, odnosno javne vlasti, sport ostaje uskraćen za važnu podršku, koja je neophodna u realizaciji njegove misije. Nacionalni olimpijski komiteti, dakle, djeluju u skladu sa ciljevima, koji počivaju na principima Olimpijske povelje, a i u skladu sa nacionalnim zakonima, na način kojim se ne može povrijediti njihova samostalnost i nezavisnost u ostvarivanju ciljeva koji su u interesu sporta. Crnogorski olimpijski komitet je nevladina, neprofitna i nepolitička sportska organizacija, koja zastupa interese i vrijednosti olimpijskog pokreta, ali i svih građana Crne Gore u oblasti sporta.

Zato ovaj dokument, kao svoj primarni segment, ima za cilj da prepozna poziciju COK-a u sistemu sporta kao i prednosti i mane u trenutnoj organizaciji Crnogorskog olimpijskog komiteta. To je dio koji će sadržati aktivnosti na planu unutrašnjeg razvoja ove organizacije a fokus će biti na resursima, u finansijskom, kadrovskom i materijalnom smislu. Ovo je jako važan segment Strategije jer će upravo uspjeh u sprovođenju Akcionog plana koji je predviđen predmetnom Strategijom biti uslovljen sposobnošću COK-a da se prilagodi promjenama i da preuzme proaktivnu ulogu u sistemu sporta.

Nakon navedenog, suština je da se opiše trenutno stanje u oblastima za koje se došlo do rezultata da su ključne oblasti koje će, u narednom četvorogodišnjem periodu, biti u fokusu djelovanja Crnogorskog olimpijskog komiteta. U tom smislu postavljeni su ciljevi, planirane aktivnosti i utvrđeni sistemi monitoringa rezultata. Ovaj proces mora biti fokusiran na definisanu misiju i viziju COK-a.

MISIJA: Stvaranje održivog i efikasnog sistema za razvoj crnogorskog sporta, promocija olimpijskih vrijednosti i zdravih stilova života, promocija Crne Gore u svijetu i pozicioniranje Crnogorskog olimpijskog komiteta kao krovne sportske organizacije u Crnoj Gori.

VIZIJA: Sport kao pokretač razvoja društva, koje će omogućiti najtalentovanim mladima uslove za napredovanje i postizanje vrhunskih sportskih rezultata, a Crnu Goru pozicionirati među vodeće sportske nacije u regionu.

Svaka oblast definisana ovom Strategijom odgovara na pitanja kakva je trenutna situacija u Crnoj Gori u različitim segmentima sporta, koji su ciljevi, i koji su načini za postizanje postavljenih ciljeva. Aktivnosti definisane ovom Strategijom, imaju jasno postavljen pozitivan uticaj koji bi trebalo da ostvare: društveni (aktivnosti koje se tiču sporta za sve – stvaranje aktivnog društva, jačanje zajednice – U.S.E. projekat na primjer), sportski (npr. obuke za sportsku administraciju, trenere, stipendije za sportiste i sl), ekonomski (npr. organizacija manjih multi-sportskih događaja (ICMG Igre na pijesku, Ljetnji EYOF), aktivnosti koje se odnose na sportski turizam (aktivnosti u saradnji sa NTO – olimpijska kuća tokom Igara u Parizu, ali, s druge strane, i aktivnosti koje će obezbijediti i finansijsku nezavisnost COK-a), uticaj na životnu sredinu (npr. promocija Priručnika za organizaciju zelenih sportskih takmičenja, aktivnosti koje promovišu važnost zaštite životne sredine i sl), promotivni (aktivnosti koje se tiču promocije pozitivnog imidža COK-a na nacionalnom i međunarodnom nivou – npr. sportski rezultati, organizacija međunarodnih konferencija, organizacija sportskih događaja i sl).

Kada su u pitanju nacionalni dokumenti koji se bave razvojem sporta, Strategija razvoja sporta Crne Gore trebalo bi da bude polazna tačka za izradu ostalih dokumenata koji tretiraju sportsku oblast. Međutim, s obzirom na to da još uvijek nije donesena nova Strategija razvoja sporta, kao krovna sportska organizacija u Crnoj Gori, smatramo da je neophodno da pripremimo jedan dokument koji bi, pored toga što će definisati aktivnosti COK-a u narednom periodu, biti i osnov za izradu svih dokumenata u ovom smislu, s obzirom na višegodišnje, pa i višedecenijsko iskustvo u sportu ljudi koji su radili na izradi ovog dokumenta.



1. PROFESIONALNI SPORT

Vrhunski rezultati i primjereno ponašanje profesionalnih sportista predstavljaju uzor za mlade i cjelokupnu populaciju, te tako profesionalni sport nema isključivo takmičarski značaj za državu, već i vaspitno-razvojni.

Stoga je važno stvoriti ambijent za postizanje vrhunskih rezultata, gdje bi se trebalo, prije svega, fokusirati na samo nagrađivanje vrhunskih sportskih rezultata, stvaranje uslova za pripreme sportista, zaštitu čistih sportista. Takođe, trebalo bi stvoriti sistem regrutacije sportskih talenata od školskog uzrasta, ali i sistem regrutacije stranih talenata koji nastupaju za crnogorske klubove i riješiti načine dobijanja državljanstva za te talente.

Kada se govori o prepoznavanju sportskih talenata, o tome će biti riječi u oblasti koja se bavi školskim sportom. Međutim, s obzirom na ograničenu bazu, potrebno je od prepoznatih talenata stvoriti sportiste i sportistkinje, a onda kreirati programe koji bi od tih talenata napravili vrhunske sportiste/sportistkinje. Pored programa za prepoznavanje i njegovanje talenata, ovdje se misli i na programe za mlade sportiste svih uzrasta, počev od kadeta, potom programe za perspektivne sportiste i sportistkinje i na kraju olimpijske programe, za olimpijske nade, odnosno sportiste i sportistkinje kod kojih je prepoznato da su kandidati/kandidatkinje za učešće na narednim izdanjima Olimpijskih igara.

U tom smislu, veoma je važna i uloga lokalnih samouprava, odnosno lokalnih zajednica. Naime, potrebno je da kroz programe podrške sportu na lokalnom nivou, podsticati lokalne zajednice da pomažu svoje klubove, da ih podstiču na razvoj i pokušati, na taj način, zadržati sportiste i sportistkinje u njihovim sredinama.

Važna stavka je i omogućavanje uslova za učešće na velikim međunarodnim sportskim takmičenjima, ali i uspješna organizacija međunarodnih sportskih takmičenja, po standardima međunarodnih sportskih federacija, kao i multisportskih događaja sa olimpijskog programa (Mediterranske igre, Mediteranske igre na pijesku, Ljetnji olimpijski festival mladih Evrope, Igre malih zemalja Evrope, ANOC Igre na pijesku i sl), s ciljem promocije sporta u Crnoj Gori.

Da bi se sport u Crnoj Gori razvijao na najvišem takmičarskom nivou, potrebno je stvoriti odgovarajuće prostore za profesionalno bavljenje sportom i renovirati i izgraditi sportske objekte, pogotovu za najpopularnije i najtrofejnije sportove u Crnoj Gori.

Važan dio u razvoju profesionalnog sporta je svakako i podizanje nivoa stručnosti rukovodilaca i administrativnog osoblja u nacionalnim sportskim savezima i trenerskog i ostalog sportskog kadra. Kvalitet vođenja tima i odnos između trenera i sportista, predstavljaju najbitnije elemente za razvoj sportiste, odnosno sportistkinje. Sportisti ne mogu da napreduju bez dobrog plana treninga i postavljanja ostvarivih ciljeva, koji je kreirao kvalitetan i posvećen trener.

U težnji ka olimpijskim i paraolimpijskim uspjesima ili najvišim uspjesima u profesionalnom sportu, očekujemo mnogo od naših profesionalnih sportista. Međutim, činjenica je da se oni odriču većeg dijela svoje adolescencije, kao i velikog dijela odraslog života da bi slijedili svoj sportski san i ostvarili svoje sportske ciljeve. Profesionalni sportisti prave ogromne kompromise u svom privatnom životu, kako bi osvajali medalje i postizali uspjehe, od kojih pored njih samih, korist ima i nacija. Između ostalog, bavljenje profesionalnim sportom odvaja sportiste od formalnog sistema obrazovanja, pa se javlja problem njihove integracije u društveni sistem po završetku karijere. Takođe, problem integracije se može desiti i kada mladi ljudi ne uspiju kao profesionalni sportisti, ali su propustili veći dio svog obrazovanja, kada su karijere prekinute zbog povrede ili kada ljudi napuste sport bez planova ili podrške za svoj život ili karijeru nakon toga.

Iako je završetak sportske karijere nešto što je izvjesno, istraživanja pokazuju da sportisti uglavnom nemaju plan ili predstavu o tome čime će da se bave nakon što prestanu da se takmiče. Bavljenje vrhunskim sportom, svakako da omogućava razvoj vještina koje će koristiti kasnije u životu – komunikacionih i organizacionih prije svega, ali nerijetko nailazimo na situaciju da sportisti nakon što završe sportsku karijeru imaju ozbiljne probleme da je nastave u nekoj drugoj oblasti. Stoga je od izuzetne važnosti da se ovoj temi posveti značajna pažnja i da se omogući sportistima da se tokom karijere obrazuju i razviju neophodne vještine za buduće poslove.

U tom cilju, važno napraviti plan na koji način bi trebalo efikasnije brinuti o ljudima koji se bave sportom na vrhunskom nivou, tokom i nakon završetka sportske karijere.



2. ŠKOLSKI, STUDENTSKI I REKREATIVNI SPORT

2.1 Školski i studentski sport

Za razvoj sporta, pogotovu u školskom uzrastu, potrebno je da postoji bliska saradnja između Vlade Crne Gore, tačnije Ministarstva sporta i mladih, lokalnih samouprava, Crnogorskog olimpijskog komiteta, školskih sportskih udruženja/saveza, školskih ustanova, nastavnika i nastavnica fizičkog vaspitanja, privrednih subjekata i roditelja. Za razvoj sporta od najranijeg uzrasta, potrebno je obezbijediti organizacione, stručne, prostorne i finansijske uslove za rad.

Potreba za fizičkom aktivnošću djece i mladih danas je izraženija nego ikada, nivo fizičke aktivnosti nije zadovoljavajućeg obima ni intenziteta, a posebno su ugroženi mladi u urbanim sredinama. U tom smislu, fizičko vaspitanje u školama ima važnu kompezatornu funkciju, tj. Od značaja je za korekciju nedovoljne fizičke aktivnosti djece i mladih.

Mogućnost svakog djeteta da stekne osnovna sportska umijeća kroz redovnu nastavu fizičkog vaspitanja i školska sportska društva, smatramo preduslovom za stvaranje sportske kulture jedne zemlje. Rad školskih sportskih društava važan je i za rano prepoznavanje talenata u mnogo široj bazi nego što su to sportski klubovi.

Stoga je, pored kvalitetne redovne nastave fizičkog vaspitanja, neophodno učenicima omogućiti i ponuditi veliki broj vannastavnih aktivnosti, afirmišući školski sport kroz učešće što većeg broja učenika i učenica u rad školskih sportskih društava.

Da bi se nadomjestio nedovoljan fond sedmičnih časova fizičkog vaspitanja, u najvećem broju osnovnih škola u Crnoj Gori, formirana su školska sportska društva, u kojima se zahvaljujući nastojanju velikog broja nastavnika fizičkog vaspitanja, dijelom i drugih predmetnih nastavnika, kao i roditelja, okupljaju djeca, pri čemu se realizuju brojni i raznovrsni sportski programi.

Dugogodišnje organizovanje školskih sportskih igara daje određene rezultate, međutim prostora za kvalitetnije funkcionisanje školskog sporta ima dosta. Zato je neophodno da Crnogorski školski sportski savez, kao nosilac razvoja crnogorskog školskog sporta, utvrdi dugoročne razvojne planove, sa naglaskom na specifičnosti koje nosi uzrast, dinamiku razvoja mladog sportiste i trenažnog procesa.

Jedan od ključnih novih projekata mogao bi da bude „Škola sporta“, za učenike i učenice mlađeg osnovnoškolskog uzrasta (IV i V razred), koji bi trebalo u partnerstvu sa COK-om, Ministarstvom sporta i mladih, nacionalnim sportskim savezima, lokalnim samoupravama, školama i Crnogorskim školskim sportskim savezom, kao nosiocem programa, u što skorije vrijeme započeti.

Osnovni cilj programa razvoja školskog sporta je unaprjeđenje sistema sporta u predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama.

Zadaci programa, posebno za mlađi osnovnoškolski uzrast bi trebalo da budu:

- primjenom različitih sredstava i metoda fizičkog vježbanja i treninga, podsticanje optimalnog rasta i razvoja djeteta, uticaj na razvoj motoričkih sposobnosti s naglaskom na koordinaciju, snagu, brzinu, ravnotežu, spremnost, preciznost i izdržljivost;
- zadovoljenje primarnih motiva djeteta, a posebno potrebe za igrom, kretanjem i uvođenje djece u organizovane sisteme za igru, takmičenje i manifestacije i
- selektovanje izuzetno nadarene djece za odgovarajući sport.
-

Sve navedeno ima za cilj da se:

- zadovolji potreba djece za kretanjem;
- stvore uslovi za dječju igru;
- podstakne fizički razvoj djece;
- izgrade navike za svakodnevnom fizičkom aktivnošću;
- razvije i unaprijedi zdravstvena kultura;
- razviju i unaprijede funkcionalne i motoričke sposobnosti i

Stoga, vjerujemo da je razvoju školskog sporta potrebno posvetiti veliku pažnju, zbog činjenice da fizička neaktivnost djece ima negativan uticaj na njihov pravilan psiho-fizički razvoj, što dugoročno može ugroziti zdravlje. S druge strane, ukoliko se ne fokusiramo na promociju i razvoj sporta u školskom uzrastu, gubimo i regnutnu bazu za vrhunski sport.

Crna Gora, pogotovu na nivou obrazovnih ustanova, nema razvijene programe prepoznavanja talenata, naročito ne u ranim fazama razvoja. Međutim, izrada ovih programa veoma je važna kako bi se djeca na vrijeme usmjerila na sport u kojem se mogu istaći, kako bi se povećala konkurentnost, a time i brži razvoj, kako bi se pažnja usmjerila na talente koji imaju kvalitete neophodne za postizanje uspjeha i sl. Takođe, ovi programi su važni i zbog činjenice da postoji veliki broj učenika i učenica koji napuste sport, naročito oko 11 i 12 godine, kada se često i počinje sa takmičarskim sportom. Prema podacima MONSTAT-a iz januara 2020, u Crnoj Gori je bilo oko 75.000 djece uzrasta od 6 do 15 godina. To je vrlo ograničena baza djece, pogotovu kada se uzme u obzir činjenica da neadekvatni uslovi i nedostatak resursa, ograničavaju broj djece koja će se uključiti u neku sportsku aktivnost, a pitanje je i koji procenat te djece će se zadržati u sportu. Zbog toga je potrebni djecu od najranijeg uzrasta zainteresovati za sport, od njih napraviti sportiste i sportistkinje, prepoznati talenat i sprovesti programe, u skladu sa razvojnom fazom i talentom koji posjeduju.

Na kraju, vjerujemo da je veoma važno utvrditi i mehanizme za nagrađivanje nastavnika za uspjehe koje ostvare u planu razvoja i unaprjeđenja školskog sporta, s ciljem motivacije u kontekstu podizanja kvaliteta školskih sportskih takmičenja i podsticanja djece za bavljenje školskim sportom.

Zahvaljujući radu Studentskog sportskog saveza Crne Gore, preko kojeg se vodi ukupna politika razvoja studentskog sporta, u posljednjih nekoliko godina došlo je do pomaka u ovom segmentu. Na najvećem broju univerzitetskih jedinica – fakultetima, formirana su sportska društva, a uspostavljen je i sistem takmičenja za studentski sport. Pored toga, crnogorski studenti su uključeni u sistem takmičenja i veoma su uspješni učesnici univerzitetskih takmičenja na evropskom i svjetskom nivou.

2.2 Rekreativni sport

2.2.1 Sport za sve

Promovisanje fizičke aktivnosti ključna je stavka u poboljšanju zdravlja nacije. Kreiranje uslova za aktivnije društvo dugotrajan je proces, u koji je potrebno uključiti veliki broj subjekata i uraditi poboljšanja kada je sportska infrastruktura u pitanju. Sportski objekti u Crnoj Gori su u lošem stanju, a sportska infrastruktura je nerazvijena, dok u većini crnogorskih opština ne postoje ni odgovarajući prostori za igru i sport.

Neka istraživanja pokazuju da fizička aktivnost smanjuje rizik od razvoja dijabetesa tip 2 za 30-40%, a može smanjiti i rizik za razna medicinska stanja, uključujući rak, demenciju, infarkt, srčana oboljenja i depresiju, smanjuje stres i anksioznost, međutim veliki procenat građana, pogotovu pripadnika starije populacije, i dalje je fizički neaktivan u Crnoj Gori.

Bavljenje sportom pozitivno utiče i na sam razvoj pojedinaca, njihove sposobnosti i samopouzdanje, ali sport može pomoći i u izgradnji jačih zajednica, povezujući ljude, iz različitih slojeva društva i različitih karakteristika.

Sport je, takođe, potrebno početi primjenjivati i kao sredstvo inkluzije za različite manjinske grupacije i osobe sa invaliditetom sa ciljem da se obezbijedi njihov bolji kvalitet života, u kojem će se osjećati ravnopravnim članovima društva.

Sport i sportska rekreacija, prema istraživanjima, imaju značajnu ulogu u životima osoba sa invaliditetom, pogotovu u procesu njihove rehabilitacije i resocijalizacije, te aktivnosti na tom polju bi trebalo sprovesti od najranije mladosti ili od trenutka nastanka invaliditeta, s obzirom na to da sport utiče na očuvanje i jačanje psiho-fizičkog i opšteg zdravlja OSI populacije. Stoga je neophodno omogućiti jednaka prava i mogućnosti za osobe sa invaliditetom da se bave sportskim i rekreativnim aktivnostima, uz podsticaj sportskih organizacija za njihovo aktivno uključivanje u ovu društvenu djelatnost.

U smislu većeg stepena inkluzije, potrebno je raditi i na uključivanju LGBTIQ+ osoba u sportske aktivnosti, pogotovu na omladinskom nivou. Pored osnovnog cilja da se iskoristi sport kao platforma u borbi protiv svih oblika diskriminacije i obezbijede uslovi za prihvatanje različitosti u svakom smislu, u namjeri izgradnje boljeg i otvorenijeg društva, cilj je i da se pripadnicima Zajednice ozbezbijedi sigurno okruženje za bavljenje sportskom aktivnošću.

2.2.1 Sport u vojsci i policiji

Sport u vojsci i policiji predstavljaju značajne segmente oblasti sporta, imajući u vidu povezanost osnovnih djelatnosti vojske i policije sa određenih sportskim disciplinama i njihov značaj za fizičku spremnost vojnika i policajaca. U vojsku i policiju inkorporirani su borilački, ali i streljački sportovi.

Kada je u pitanju Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore, prilikom analize stanja u ovoj oblasti nijesu pronađeni podaci o postojanju sportskih sekcija, društava ili klubova u okviru vojnog sistema, zbog čega smatramo da je potrebno u najkraćem roku oformiti iste kako bi se promovisali sport i sportski standardi među crnogorskim vojnicima koji predstavlja važan segment u fizičkoj pripremi vojske za obavljanje svoje osnovne djelatnosti.

Crnogorski olimpijski komitet, u saradnji sa Ministarstvom odbrane Crne Gore, radiće na popularizaciji sporta u vojsci kao i dodatnom snaženju saradnje sa nacionalnim sportskim savezima sportova koji su, zbog specifičnosti vojnog poziva, usko povezani sa ovom oblašću.

Sport u policiji ima jednak značaj i ulogu kao prethodno opisani sport u vojsci. Crnogorska policija dio je IPA organizacije, odnosno međunarodne strukovne organizacije policajaca. Upravo u okviru navedene organizacije na godišnjem nivou održavaju se tradicionalne sportske manifestacije poznatije kao IPA igre. Cilj je promocija sporta među policajcima, takmičenje u više sportskih disciplina, ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata među policajcima. Značajan broj crnogorskih policajaca predstavljaju i sportisti sa vrijednim rezultatima, uglavnom u borilačkim i streljačkim sportovima.

Osim navedenog, bavljenje određenim sportskim aktivnostima policajaca obavezan je segment policijske obuke.

Crnogorski olimpijski komitet će, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Upravom policije i IPA sekcijom Crne Gore raditi na promociji sporta kod policajaca i promociji sportista iz redova policije, koji ostvaruju značajne rezultate na međunarodnim takmičenjima.

Takođe, Crnogorski olimpijski komitet biće partner u promociji IPA igara kao i učešću naših policajaca na tradicionalnim međunarodnim sportskim igrama policajaca.



3. ŽENE U SPORTU

Širom svijeta, nivoi učešća u sportu i fizičkoj aktivnosti među ženama i djevojčicama su generalno niži nego među muškarcima i dječacima. Ovo se može pripisati dodatnim preprekama i diskriminaciji sa kojima se žene suočavaju, kao i posljedicama manjeg pristupa i manje mogućnosti za učešće u sportu i fizičkoj aktivnosti. Rodna ravnopravnost se tiče svih nas, žena i muškaraca, starih i mladih, o čemu svjedoči njeno uključivanje u Ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih nacija (br. 5). Kao društveno sredstvo, sport može nesumnjivo da pruži moćnu platformu za promovisanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje žena i djevojčica, a od suštinske je važnosti da bude rodno ravnopravan i daje jednake mogućnosti, prava i odgovornosti ženama i muškarcima. Rodna ravnopravnost treba da se promovira u sportskom učešću na svim nivoima, od osnovnog do elitnog nivoa, od terena za igru do administracije i rukovodećeg tijela sportske organizacije.

Kada je Crna Gora u pitanju, ostvaren je veliki napredak u pogledu balansiranja ukupnog broja sportista koji učestvuju na Igrama, pa smo tako na Olimpijskim igrama u Tokiju imali čak veći broj žena nego muškaraca u olimpijskom timu (ženski rukometni tim, plivanje, atletika, tenis, džudo, streljaštvo), ali ostaju mnogi drugi izazovi i praznine. Crnogorski olimpijski komitet kontinuirano radi na rješavanju nejednakosti, a u narednom periodu sprovodiće značajne inicijative u cilju postizanja rodne ravnopravnosti.

Međutim, problem sa učešćem žena u rukovodećim tijelima je, prije svega, kulturološki problem u našoj zemlji. Većina žena, nakon završene sportske karijere, odlučuje da, makar u prvim godinama, ne nastavi karijeru, već da se posveti porodici i djeci. Stoga, postoji ogroman izazov za sportske organizacije u Crnoj Gori da identifikuju i regrutuju žene koje su zainteresovane da učestvuju u upravljačkim organima.

Opšti cilj je, dakle, povećanje zastupljenosti žena na ključnim rukovodećim pozicijama i pozicijama donošenja odluka u crnogorskim sportskim organizacijama, promovisanjem strukturnih promjena u upravljanju, unaprjeđenjem razumijevanja postojećih kulturnih barijera i podsticanjem sportskih organizacija da kreiraju održive promjene, kroz organizovanje međunarodnih konferencija, edukativnih programa, mentorskih programa i davanjem konkretnih preporuka nacionalnim sportskim savezima.

Inicijative kao što su konferencije i radionice pokazale su se veoma korisnim za pojedinačne učesnike. Međutim, postoji potreba za dodatnim mehanizmima koji će uspostaviti strateški put za žene u rukovodećim ulogama u upravljanju, posebno na višim pozicijama izvršnog odbora, potpredsjedničkim i predsjedničkim. Stoga je jedan od ciljeva u narednom periodu i identifikovanje mehanizama koji bi bili primjenjivi na naše društvo, kako bi se ostvarili posebni ciljevi koji se tiču zastupljenosti žena u upravljačkim tijelima, kako COK-a, tako i ostalih nacionalnih sportskih organizacija.

Crnogorski olimpijski komitet je odlučan da kroz podizanje svijesti i različite aktivnosti u cilju pomoći ženama da razviju leaderske vještine, poveća stepen zastupljenosti žena u upravljačkim tijelima sportskih organizacija u Crnoj Gori.

Takođe, još jedan od identifikovanih problema sa kojim se suočavaju žene u Crnoj Gori, ali i globalno, jeste predstavljanje sportistkinja i ženskog sporta u medijima. Većina tradicionalnih i digitalnih medija obezbjeđuje značajan prostor za sportske sadržaje. Međutim, važno je uspostaviti bližu saradnju između medija i sportskih organizacija u Crnoj Gori, kako bi se mediji uključili u kampanju stimulisanja bavljenja fizičkom aktivnošću, ali i pomogli u rješavanju određenih problema sa kojima se suočava crnogorski sport (žene u sportu, osjetljive grupe u sportu, popularizacija malih sportova, nasilje u sportu, štetnost dopinga i sl).

Jasno je da nije moguće predvidjeti rodnu zastupljenost u vijestima i aktuelnim događajima, s obzirom na to da se ne može izvještavati o nečemu što se nije dogodilo. Međutim, moguće je i neophodno uspostaviti rodno senzitivne načine izvještavanja i ravnopravnost u tretmanu svih događaja. Događaji za žene i muškarce su podjednako važni i treba ih tretirati na taj način. Potrebno je raditi na tome da mediji u Crnoj Gori, u aktivnostima emitovanja, izvještavanja o događajima, intervjuima, prilikom izrade profila, komentarima i sl. obezbijede što veći stepen jednakosti između muškog i ženskog sporta, odnosno sportista i sportistkinja. Takođe, prilikom pripreme članaka i publikacija, štampanih i elektronskih, potrebno je da mediji obezbijede ženama i muškarcima jednaku zastupljenost, kako bi se osiguralo rodno uravnoteženo izvještavanje. Svakako je preporuka da bi trebalo u svakom smislu izbjeći pretjerani fokus na jedan pol. Veoma je važno iskoristiti i uticaj koji mediji imaju za promociju potencijala koji sport ima u društvenoj integraciji i izgradnji društva jednakih mogućnosti.



4. SPRJEČAVANJE NEGATIVNIH POJAVA U SPORTU

4.1 Doping

Borba protiv zloupotrebe doping sredstava u sportu jedna je od najvećih u oblasti sporta, u smislu zaštite integriteta sporta. Stoga je važno obezbijediti Komisiji za antidoping neophodna sredstva za funkcionisanje i edukaciju, s obzirom na to da se lista nedozvoljenih supstanci i WADA pravila vrlo brzo mijenja i da se konstantno radi na unaprjeđenju kontrole, te je od ključnog značaja da Komisija ima usklađen pristup sa ostalim agencijama, pogotovu sa WADA-om. S druge strane, vrlo je važno Komisiji obezbijediti autonomnost i resurse za edukaciju sportista da se odupru iskušenju da koriste lijekove za poboljšanje performansi, kao i resurse za testiranje i prikupljanje podatka i kako bi blagovremeno otkrili upotrebu nedozvoljenih sredstava među sportistima. Ovo je posebno važno jer se tehnologija dopinga veoma brzo razvija, pa rana intervencija je od vitalnog značaja, a edukacija o važnosti čistog sporta će biti još važnija u budućnosti.

U skladu sa članom 102 Zakona o sportu („Sl.list CG“, br.44/18) Crnogorski olimpijski komitet obrazovao je Komisiju za anti doping u septembru 2018. godine sa sljedećim zadacima:

- praćenje i sprovođenje međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu;
- praćenje i koordinacija akcija u borbi protiv dopinga u sportu;
- predlaganje mjera u borbi protiv dopinga u sportu;
- primjena konvencija, kodeksa WADA i pravila međunarodnih sportskih saveza i Međunarodnog olimpijskog komiteta i
- vođenje evidencija sprovedenih doping kontrola.

Takođe, a u skladu sa obavezom iz Zakona o sportu Crnogorski olimpijski komitet finansirao je rad navedene Komisije.

Imajući u vidu da je Zakon o sportu propisao učešće predstavnika državnih organa u Komisiji za antidoping, Svjetska antidoping agencija je u 2021. godini, a u cilju usklađivanja normativnog i institucionalnog okvira u oblasti antidopinga u Crnoj Gori sa novim Svjetskim antidoping kodeksom zatražila garanciju veće autonomije u radu Komisije zbog čega je Skupština u decembru 2021. godine usvojila izmjene Zakona o sportu kojim se propisuje novi institucionalni okvir u oblasti antidopinga, nova struktura Komisije kao i ciljevi i zadaci.

Država mora stvoriti sve normativne pretpostavke za politički, institucionalno i finansijski nezavisan rad nacionalnog tijela nadležnog za oblast antidopinga. Na to je obavezuju ključni međunarodni dokumenti u oblasti antidopinga koje donosi Svjetska antidoping agencija.

Komparativno posmatrajući navedenu oblast, Crna Gora je od samog početka imala prost institucionalni okvir u oblasti antidopinga – Komisiju koja je koordinirala implementaciju međunarodnih standarda, pripremu nacionalnog plana borbe protiv dopinga u sportu, kao i organizaciju timova za uzrokovanje sportista, dok većina zemalja regiona ima formirane Agencije sa stalno zaposlenim licima gdje je profesionalizacija kadra u oblasti antidopinga na mnogo većem nivou.

Kako iz godine u godinu Svjetska anti doping agencija unaprjeđuje standarde borbe protiv dopinga u sportu koji značajno povećavaju obim obaveza država u ovom segmentu, Crna Gora je u situaciji da mora stvarati uslove za razvoj složenijih institucionalnih struktura u oblasti antidopinga. Stoga se, uz partnerstvo sa Svjetskom antidoping agencijom, mora raditi na najboljem institucionalnom modelu koji bi zadovoljio specifičnosti crnogorske sportske scene i odgovorio obavezama u oblasti borbe protiv dopinga u sportu. To će podrazumijevati i stvaranje održivog modela nezavisnog finansiranja subjekta nadležnog za oblast borbe protiv dopinga u sportu a samim tim i profesionalizaciju kadra.

Zaštita čistih sportista borbom protiv dopinga jedan je od prioriteta olimpijskog pokreta. Trenutne aktivnosti usredsrijeđene su na sprječavanje putem otkrivanja i odvratanja, uz podršku sportistima i edukaciju sportske pratnje.

4.2 Manipulacija na sportskim takmičenjima

Manipulacije na sportskim takmičenjima podrivaju olimpijske vrijednosti, povjerenje i inspirativnu vrijednost sporta.

Manipulacija na sportskim takmičenjima se dešava kada sportista ili zvaničnik vara u cilju uklanjanja nepredvidljivosti sportskog takmičenja. Oni mogu da varaju kako bi bili poraženi na takmičenju ili na dijelu takmičenja, što je u suprotnosti sa olimpijskim duhom.

Shvatajući opasnost po sportski integritet koja potiče od manipulisanja na sportskim takmičenjima, sve sportske organizacije, a naročito Međunarodni olimpijski komitet, svi međunarodni savezi, nacionalni olimpijski komiteti i njihovi članovi na kontinentalnom, regionalnom i nacionalnom nivou i organizacije koje priznaje MOK izražavaju svoju posvećenost zaštiti integriteta sporta, uključujući tu i zaštitu čistih sportista i takmičenja. Sljedeći oblici ponašanja zabranjeni su, na osnovu Kodeksa o sprječavanju manipulacija u sportu: klađenje na rezultat takmičenja na kojem učesnik neposredno učestvuje, a koje je organizovano pod okriljem MOK-a i na rezultat takmičenja u bilo kojem sportu na Olimpijskim igrama, na kojima sportista/sportistkinja učestvuje; namjerni dogovor, činjenje ili nečinjenje u cilju nezakonite izmjene rezultata ili toka sportskog takmičenja radi djelimičnog ili potpunog uklanjanja nepredvidljive prirode sportskog takmičenja u cilju pribavljanja nezakonite koristi za sebe ili za druge; pružanje, zahtijevanje, primanje, traženje ili prihvatanje neke koristi koja se odnosi na manipulisanje na sportskim takmičenjima ili na bilo koji drugi oblik korupcije; korišćenje insajderskih informacija radi klađenja, bilo kog oblika manipulisanja na sportskim takmičenjima ili radi bilo koje druge koruptivne svrhe bilo od strane učesnika ili preko drugog lica i/ili subjekta, saopštavanje insajderskih informacija bilo kom licu i/ili subjektu, sa ili bez neke koristi, ukoliko učesnik zna ili je trebao da zna da ovakvo saopštavanje

može da dovede do toga da se ovakve informacije koriste za klađenje, za bilo koji oblik manipulisanja na sportskim takmičenjima ili u bilo koje druge koruptivne svrhe i davanje i/ili primanje koristi zbog pribavljanja insajderskih informacija, bez obzira na to da li su insajderske informacije zaista pribavljene ili ne.

Kršnja Kodeksa Olimpijskog pokreta podrazumijevaju šest glavnih oblika činjenja / nečinjenja:

- Klađenje na sopstveni sport;
- Dijeljenje insajderskih informacija;
- Koruptivno ponašanje / manipulacija;
- Nesaradnja i
- Neprijavlivanje.

Manipulacija na takmičenjima, pogotovu kada je u vezi sa klađenjem, je pojava koja jako zabrinjava, jer, kao i doping, ova vrsta koruptivnog ponašanja ugrožava integritet sporta.

MOK je pokrenuo inicijative u smislu odlučnog rješavanja i sankcionisanja ovih pojava i sprječavanja rizika koje predstavljaju namještanja takmičenja i povezana korupcija. Ove inicijative potpadaju pod tri kategorije: propisi i pravila; obrazovanje i izgradnja kapaciteta i praćenje, prikupljanje informacija i istrage.

Kako bi spriječio porast broja manipulacija na sportskim takmičenjima i pokazao nultu toleranciju prema ovim i sličnim negativnim pojavama u sportu, COK aktivno saraduje sa MOK-ovom jedinicom za sprječavanje manipulacijama u sportu, koja se nalazi u Lozani. Pripremljena su i Pravila ponašanja COK-a koja tretiraju ovo pitanje, u saradnji sa Etičkom komisijom MOK-a, a radi se i na pripremi Modela ponašanja za nacionalne sportske saveze u Crnoj Gori, Modela pravila za organizatore takmičenja, kao i smjernica za kažnjavanje. Takođe, uspostavljeni su i mehanizmi prijavljivanja.

Kao i za oblast anti-dopinga, manipulaciji na sportskim takmičenjima treba posvetiti posebnu pažnju, kako bi se zaštitio integritet sporta. Pažnju, svakako, treba posvetiti kroz različite programe i aktivnosti i ostalim negativnim pojavama u sportu, poput nasilja na sportskim terenima, diskriminacije, homofobije, rasizma, zlostavljanja u sportu i sl.

4.2 Ostale negativne pojave: nasilje na sportskim priredbama, zlostavljanje, diskriminacija i sl.

Bezbjedno sportsko okruženje je zdravo okruženje u kojem sportisti mogu da treniraju i takmiče se bez straha od bilo kojeg oblika uznemiravanja i zlostavljanja. Prihvatljivo i sigurno sportsko okruženje omogućava da pojedinci uživaju u svim prednostima sporta i fizičkih aktivnosti i omogućava im da budu autentični dok to rade.

Negativne pojave u sportu uključuju i: nasilje na sportskim priredbama, različite oblike zlostavljanja, uključujući i seksualno, homofobiju, diskriminaciju.

Postoje dva oblika nasilja na sportskim priredbama: nasilje među sportistima i nasilje među gledaocima. Nasilje se može dogoditi u sportovima gdje se fizički kontakt ne očekuje. Zvaničnici moraju da odluče ko je odgovoran i da li je bilo namjere. Nasilje među gledaocima dešava se decenijama, u mnogim sportovima i mnogim državama. Bez obzira na to što mu je uzrok, nasilje navijača ima značajan uticaj na stavove ljudi prema sportu, kako u smislu prisustvovanja sportskim događajima, tako i u smislu pružanja podrške sportu u njihovima zajednicama.

U svrhu sprječavanja nasilja na sportskim priredbama, potrebno je poboljšati saradnju svih relevantnih institucija i pojedinaca, kako bi se stvorili mehanizmi za sprječavanje nasilnog ponašanja. U tom smislu, potrebno je izraditi i Akcioni plan koji će tretirati ovu oblast, obuhvatiti pomenute mehanizme, ali i predvidjeti plan edukativnih aktivnosti u smislu prevencije nasilja.

I pored dobro poznatih prednosti sporta, on može da ima i negativan uticaj na zdravlje, dobrobit i integritet sportiste, ukoliko dođe do uznemiravanja i zlostavljanja. Ove pojave često nastaju usljed zloupotrebe ovlašćenja i mogu biti po bilo kom osnovu (rasa, vjera, boja kože, nacionalnost, pol, seksualna orijentacija, dob, invaliditet, fizičke osobine, društveno-ekonomski status, sportske sposobnosti i sl). Postoje četiri oblika uznemiravanja i zlostavljanja u sportu, koji se mogu pojaviti pojedinačno ili zajedno: psihološko zlostavljanje, fizičko zlostavljanje, seksualno uznemiravanje i zanemarivanje.

Seksualno i drugo uznemiravanje i zlostavljanje dešavaju se u svim sportovima i na svim nivoima, a naročito u elitnom sportu. Čini se da su većina nasilnika članovi sportske pratnje (treneri, medicinsko i administrativno osoblje) ili su na pozicijama moći i autoriteta. Muškarci se češće prijavljuju kao zlostavljači nego žene. Žrtve mogu biti i sportisti i sportistkinje. U ovom smislu, potrebno je uspostaviti adekvatne mehanizme zaštite, prijavljivanja i obezbijediti pomoć za žrtve zlostavljanja. se stvori društvo koje karakterišu sve vrijednosti koje su suštinske kod svih međunarodnih sportskih i pokreta koji se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda.

Homofobija je, takođe, jedna od negativnih pojava koja je izražena u sportu. Cilj aktivnosti koje ćemo sprovoditi u smislu borbe protiv homofobije u sportu jeste edukacija mladih u Crnoj Gori o pravima i slobodama LGBTIQ+ osoba, koja su osnovna ljudska prava i slobode svih ljudi, bez obzira na pol, rasu, seksualnu pripadnost, vjeru, društveni status i sl. Takođe, cilj je da se probudi svijest kod omladine i pomogne im se da razumiju i da prihvate različitosti. U konačnom, cilj je da se urade svi neophodni koraci kako bismo pomogli da se stvori društvo koje karakterišu sve vrijednosti koje su suštinske kod svih međunarodnih sportskih i pokreta koji se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda.

Borba protiv diskriminacije predstavlja suštinu Olimpijskih igara još od vremena osnivača MOK-a, Pjera de Kubertena, koji je kazao: „Nećemo postići mir sve dok ne prevaziđemo predrasude koje sada razdvajaju (...) ljude. Kako bismo postigli ovaj cilj, najbolje bi bilo da povremeno okupimo omladinu iz svih država kako bi na miroljubivom takmičenju pokazala svoju snagu i spretnost“. Crnogorski olimpijski komitet odlučan je u borbi protiv svih oblika diskriminacije, po bilo kom osnovu (pol, rasa, rodni identitet, seksualna pripadnost, vjera, društveni status, politička i nacionalna pripadnost i sl).

Crnogorski olimpijski komitet kontinuirano radi na sprječavanju svih negativnih pojava u sportu. Osnovni cilj aktivnosti jeste da se iskoristi sport kao platforma u borbi protiv svih negativnih pojava i obezbijede uslovi za prihvatanje različitosti u svakom smislu, u namjeri izgradnje boljeg i otvorenijeg društva.



5. ODRŽIVI RAZVOJ I SPORT

5.1 Organizacija održivih sportskih takmičenja – klimatske promjene i sport

Organizacija sportskih događaja uključuje razne procese i načela upravljanja, poput planiranja, marketinga, upravljanja ljudskim resursima, finansijama, rizikom i sl. Takođe, sportski događaji imaju indirektni i direktan uticaj, pozitivan ili negativan, na društvene, kulturne, političke, ekonomske i druge aspekte, kao i na okolinu. Uticaj na okolinu je aspekt koji postaje jako važan, kako u organizaciji „megadogađaja“, poput Olimpijskih igara, tako i prilikom organizacije manjih događaja, poput Igara malih zemalja Evrope (IMZE), koje su u Crnoj Gori održane 2019. godine. Igre malih zemalja – Montenegro 2019, bile su najveći multi-sportski događaj ikad organizovan u našoj zemlji, ali i prve „Zelene igre“.

Na osnovu Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti organizacije Igara malih zemalja Evrope 2019, a u skladu sa strategijom i jasnim opredjeljenjem olimpijskog pokreta da se kroz sport, posebno organizacijom sportskih događaja, promoviše održivost i zaštita životne sredine, Crnogorski olimpijski komitet usvojio je program „Zelene igre“, u skladu sa kojim su se organizovale Igre malih zemalja Evrope 2019. i na osnovu čijih načela se sprovode sve dalje organizacione aktivnosti COK-a.

U saradnji sa domaćim i međunarodnim partnerima, COK je napravio priručnik za organizaciju sportskih takmičenja, koji sadrži uputstva koja je neophodno ispoštovati kako bi se sportski događaji organizovali i održali bez negativnog ili sa minimalnim negativnim uticajem na životnu sredinu.

Uticaj sportskih događaja na životnu sredinu je veliki i ogleda se u povećanoj upotrebi energije i vode, generisanju velikih količina otpada, povećanju saobraćajnih gužvi, zagađenju vode i vazduha – a sve zajedno doprinosi efektu staklene bašte.

Odnos sporta i životne sredine nije ograničen isključivo na održavanje konkretnog događaja, već uključuje i pripremnu fazu, koja za međunarodne multi-sportske događaje počinje i nekoliko godina prije početka samog događaja, ali i period nakon njega.

Organizacija „Zelenih igara“ utiče pozitivno na aspekt zaštite životne sredine (smanjivanje otpada i recikliranje; efikasna upotreba vode i energije i upotreba ekološki prihvatljivih sredstava prevoza), ali i na ekonomski (uštete, investiranje u lokalnu ekonomiju, podrška inovacijama i sl) i društveni aspekt (zdravo i sigurno okruženje, poštovanje ljudskih prava, poštovanje različitosti, poštovanje kulturnih normi).

Ključni partneri u ostvarivanju koncepta održivosti su sportski subjekti, navijači, gosti, predstavnici lokalnih samouprava, sponzori, mediji, ugostitelji, osoblje, volonteri, nadležni organi uprave, udruženja za zaštitu životne sredine, akademska zajednica i sl.

Da bi se obezbijedila organizacija održivih sportskih takmičenja, potrebno je već u početnoj fazi postaviti smjernice i ciljeve u vezi sa zaštitom životne sredine, koji će biti osnov za izradu detaljnog koncepta zaštite, sprovođenje mjera, kontrolu i praćenje rezultata.

Tokom planiranja i organizacije sportskih događaja, u smislu zaštite životne sredine, potrebno je obratiti pažnju na klimu i prirodu, transport, energiju, otpad, vodu, komunikaciju, izgradnju i privremene objekte, upotrebu materijala, nabavku, hranu, trgovinu i buku.

5.2 Društvena odgovornost

Sport ima mnogo pozitivnih uticaja na društvo. On može da ujedini zajednice, podstakne društvenu integraciju i promoviše mir, podrži lokalni ekonomski razvoj, stvori nova radna mjesta, podrži obrazovanje i bori se protiv diskriminacije, a takođe može da utiče na podizanje svijesti o pravima žena, održivosti i drugim pitanjima.

Sport kao aktivnost od javnog interesa ima široku globalnu publiku, koja se identifikuje sa sportistima i sportskim organizacijama, te kao takav ima ogroman uticaj kako na zdravlje, tako i na percepciju i javno mnjenje. Samim tim, sport ima mogućnost da utiče na svijest javnosti i društva u cjelini i može biti podrška ostvarivanju društveno odgovornih zadataka crnogorskog društva, i širih, globalnih napora ka održivoj budućnosti. S tim u vezi, ova Strategija predlaže sljedeće aktivnosti usmjerene ka društvenoj odgovornosti:

- promocija svijesti o značaju održivosti u sportu i sportskim organizacijama;
- izgradnja Olimpijskog parka u Podgorici;
- promocija značaja sporta za mentalno zdravlje nacije;
- podsticanje razvoja sponzorstva u sportu i
- Promocija svijesti o značaju održivosti u sportu i sportskim organizacijama.

Pod pokroviteljstvom Međunarodnog olimpijskog komiteta, tokom Olimpijskih igara u Barseloni 1992. godine, međunarodne sportske federacije i nacionalni olimpijski komiteti potpisali su Earth pledge, obavezujući se da će Zemlju učiniti bezbjednim mjestom (MOK, 2012).

Dodatno, usvajanjem Nacionalne strategije održivog razvoja, Crna Gora je integrisala Agendu 2030 u svoj nacionalni strateški okvir. S tim u vezi, crnogorski sport mora biti primjer i generator pozitivnih promjena u društvu.

Imajući u vidu moć sporta da promoviše teme koje su od društvenog značaja, kako je navedeno u prethodnom poglavlju, Strategijom se predlaže kreiranje priručnika koji bi obuhvatio i sistematizovao ključne korake za transformaciju sportskih organizacija ka održivoj budućnosti. Priručnikom bi se definisale konkretne smjernice, set pravila i kriterijuma za dostizanje ciljeva održivosti, poput smanjenja upotrebe papira, minimiziranja upotrebe PET ambalaže i recikliranja na sportskim događajima.

Strategijom je predviđena distribucija Priručnika sportskim organizacijama, kao i prateća medijska kampanja za promociju ovih ciljeva, dok se diseminacija znanja vrši i kroz organizaciju praktičnih radionica i uključivanjem sportista u projekat.

Osim profesionalnog, za psiho-fizičko zdravlje nacije i promociju zdravih stilova života, neophodno je obezbijediti uslove za razvoj rekreativnog sporta za sve uzraste. S tim u vezi, kao dio ukupnih napora ka povećanju društvene odgovornosti, Strategijom se predviđa izgradnja Olimpijskog parka u Podgorici, kao mjesta za okupljanje rekreativnih sportista.

Osim praktičnog značaja, vrijednost Olimpijskog parka je i simbolička - u dijelu podizanja svijesti o olimpijskim vrijednostima i sportu generalno.

Olimpijski park u Podgorici može da uključi savremenu sportsko-rekreativnu zonu: biciklističku stazu, tartan podlogu za trčanje, sportske terene za kolektivne sportove, stonoteniske stolove na otvorenom, infrastrukturu za sportsko penjanje, šah, kao i teretanu na otvorenom.

Realizacija ovog projekta uslovljena je saradnjom sa većim brojem partnera od lokalne samouprave, preko Vlade Crne Gore, dijaspore, građana i sportista, do kompanija po principu potencijalnog javno-privatnog partnerstva.

Imajući u vidu veliki interes javnosti i očekivanu medijsku pažnju koju ovakav objekat generalno nosi sa sobom, Strategijom se predlaže realizacija široke marketing kampanje u skladu sa ciljevima održivog razvoja i društvene odgovornosti.

Prema procjenama Svjetske zdravstvene organizacije, depresija će postati druga najrasprostranjenija bolest u svijetu (WHO, 2021), a pandemija Covid-19 je dodatno pogoršala situaciju. Dokazano je da fizička aktivnost i bavljenje sportom imaju pozitivan uticaj na mentalno zdravlje, pa, stoga, sportska zajednica, osim fizičkom, mora dati svoj doprinos povećanju mentalnog zdravlja nacije.

S tim u vezi, Strategijom je predviđeno pokretanje kampanje podizanja svijesti o značaju mentalnog zdravlja i bavljenja sportom, prevashodno kroz koordinisani angažman najpoznatijih bivših i trenutnih crnogorskih olimpijaca na društvenim mrežama.

S obzirom da vrhunski sport sam po sebi nosi veliki pritisak (javnosti, sredine, trenera, porodice, saigrača, sopstveni itd), upravo su sportisti među najpozvanijima da govore o ovoj temi, pa dio kampanje može da se ostvari kroz tribinu na kojoj bi oni iznijeli svoja lična iskustva u borbi sa izazovima mentalne prirode.

Predviđeno je da se kompletna kampanja realizuje tokom mjeseca oktobra, kako bi se iskoristila medijska pažnja koja se ovoj temi poklanja kroz svjetski Dan mentalnog zdravlja - 10. oktobar (WHO, 2021), u saradnji sa Centrom za mentalno zdravlje Doma zdravlja Podgorica, kao i kancelarijom Svjetske zdravstvene organizacije u Podgorici.

Sport, kao komunikacioni kanal, obezbjeđuje najbolji odnos između ulaganja i koristi, koje se ogleda kroz transfer pozitivnog imidža i medijske eksponiranosti.

Od Olimpijskih igara u Los Angelesu sponzorstvo dobija savremeni oblik kroz prodaju olimpijskih simbola brendovima, a kao koncept razvijao se od jednostavne filantropske aktivnosti do jednog od najznačajnijih medija korporativne i brend komunikacije.

Sve mogućnosti koje su na raspolaganju sponzorima olimpijskog programa obezbjeđuju kontinuitet transfera pozitivnog olimpijskog imidža, koja je najveća nematerijalna vrijednost svjetskog sporta. Sponzorstvo može biti mnogo efikasniji oblik komuniciranja od ostalih, što je jedna od njegovih osnovnih prednosti, a povezujući brend sa temeljnim vrijednostima društva jača sopstveni imidž. Pored toga, sponzorstvo ne remeti geografske i kulturološke granice, jer koristi jezik koji razumije cijeli svijet – sport.

Trenutna legislativa ne uvažava pozitivni društveni značaj sporta. Naprotiv, zakonskom odrednicom Člana 14 Zakona o porezu za dobit pravnih lica, sportska sponzorstva u iznosu od preko 3.5% prihoda su predmet oporezivanja od 9%, što predstavlja paradoks i barijeru za povećanje prihoda sportskih organizacija po ovom osnovu.

5.3 Volonterizam

Volonterizam u sportu, kao i fizička aktivnost, obogaćuje život i treba ga afirmisati kao specifičan oblik angažmana. Volontiranje u sportu najčešći je oblik volontiranja i dobra je prilika za poboljšanje društvene uključenosti i kohezije zajednice, posebno za socijalno izolovane pojedince. Volontiranje pomaže ljudima da razviju vještine koje im mogu pomoći da pronađu posao ili poboljšaju izgled za karijeru.

U Crnoj Gori, volonterizam u sportu, pogotovu volonterizam na sportskim događajima, došao je u prvi plan tokom Igara malih zemalja Evrope – Montenegro 2019. Tada se i formira udruženje „Volonteri 2019“, koje je i danas aktivno i uključeno u aktivnosti u organizaciji Crnogorskog olimpijskog komiteta. Međutim, potrebno je dalje promovisati ovaj oblik angažmana, kroz srednjoškolske i studentske organizacije, sportske organizacije, ali i u zajednici. Ključno je u tom smislu, da se stvore uslovi za regrutaciju sportskih volontera, za međunarodna takmičenja i druge sportske manifestacije koje se organizuju u Crnoj Gori i odrede adekvatne nagrade za taj tip angažmana (u nefinansijskom smislu), s obzirom da volonteri reprezentuju cijelu crnogorsku populaciju posjetiocima i učesnicima takmičenja.

Sportskim organizacijama je potrebno sve više volontera. Međutim, ono što može da predstavlja problem jeste sami pronalazak, odnosno regrutacija volontera. Volonteri su pogotovu značajni u pomaganju oko zadataka koji se tiču organizacije događaja. Volonteri mogu biti svi, stoga je važno animirati lokalne zajednice, razgovarati sa različitim udruženjima i grupama u cilju povećanja interesovanja, podsticati medije da objavljuju informacije o mogućnosti volontiranja u određenoj sportskoj organizaciji i na sportskom takmičenju, podizati svijest o značaju i prednostima volontiranja i sl.



6. RESURSI

Kao što je više puta pomenuto u ovom dokumentu, u Crnoj Gori iako postoji sportska infrastruktura, ona je nedovoljno razvijena i dosta objekata je u lošem stanju, a određeni profesionalni sportisti nemaju odgovarajući prostor za bavljenje sportom. U tom smislu, potrebno je napraviti plan finansiranja i izgradnje i obezbjeđivanja dovoljnog broja potrebnih sportskih objekata, koji bi zadovoljavali potrebe sportista, učenika, studenata, kao i rekreativaca. S tim ciljem, potrebno je uspostaviti saradnju između Vlade, lokalnih samouprava, sportskih organizacija i privrednih subjekata, ali i međunarodnih organizacija. Takođe, potrebno je kontinuirano raditi na edukaciji zaposlenih u sportskim organizacijama, u cilju profesionalizacije rada, ali i sticanja novih vještina i znanja, koja će pozitivno uticati kako na same sportske organizacije, tako i na sistem sporta u cjelini.

6.1 Sportski objekti

Sportska infrastruktura predstavlja jedan od najznačajnijih segmenata oblasti sporta i preduslova za bavljenje sportskim aktivnostima. Od stanja sportske infrastrukture zavisi i sam razvoj sporta, ali i sportskog turizma, imajući u vidu da je savremena sportska infrastruktura preduslov konkurentnosti na tržištu sportskog turizma.

Stanje sportske infrastrukture u Crnoj Gori nije na zavidnom nivou, prije svega zbog činjenice da se ista nije razvijala kroz sistemski pristup značaja sportova, konkurentnosti Crne Gore u određenim sportovima, kao ni kroz povezanost sa nacionalnom Strategijom i lokalnim Strategijama sporta, već prema trenutnim zahtjevima ili eventualnim sportskim rezultatima koji su usmjerili razvoj sportske infrastrukture u određenom trenutku ka konkretnom sportu.

Prema Zakonu o sportu, stvaranje uslova za izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje i održavanje sportskih objekata prepoznato je kao javni interes u sportu, a sportski objekat predstavlja uređenu i opremljenu površinu i građevinski objekat namijenjen obavljanju sportske djelatnosti, odnosno aktivnosti.

Po pomenutom Zakonu, prema vrsti prostora u kome se obavljaju sportske djelatnosti, odnosno aktivnosti, sportski objekat može biti zatvoreni sportski objekat i otvoreni sportski objekat - teren.

Zatvoreni sportski objekat je objekat koji predstavlja fizičku, funkcionalnu i tehničko-tehnološku cjelinu, sa svim instalacijama, postrojenjima i opremom, namijenjen za obavljanje određenih sportskih djelatnosti, odnosno aktivnosti.

Otvoreni sportski objekat-teren je posebno uređena površina namijenjena za obavljanje određenih sportskih djelatnosti, odnosno aktivnosti.

U okviru Centralnog registra sporta, postoji evidencija o sportskim objektima u Crnoj Gori u kojem su trenutno upisana 126 sportska objekata u državnoj svojini.

Kada je riječ o kapitalnim investicijama u sportske objekte koji predstavljaju velika ulaganja u razvoj sportske infrastrukture, ista su u nadležnosti Uprave javnih radova.

Trenutno su u fazi izgradnje 2 projekta iz oblasti sportske infrastrukture:

- Fudbalski stadion na Cetinju i
- Rekonstrukcija bazena "Nikša Bućin" u Kotoru.

Osim navedenog, u fazi izgradnje je i više savremenih školskih sportskih sala.

U prethodnom periodu je Ministarstvo sporta i mladih investiralo sredstva u izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje 56 sportskih objekata.

Crnogorski olimpijski komitet je svoju najznačajniju aktivnost u ovom segmentu imao u okviru organizacije Igrama malih zemalja Evrope 2019. godine kada su rekonstruisani atletska staza u Baru i teniski tereni u Budvi i izgrađeni poligoni za streljačke sportove.

Sportska infrastruktura u Crnoj Gori u ranijem periodu nije rađena u skladu sa standardima koje propisuju međunarodne federacije određenih sportova, zbog čega naša država često ne može biti domaćin prestižnih međunarodnih takmičenja u određenim olimpijskim sportovima.

Takođe, Crna Gora ne posjeduje sportske objekte velikih gledališnih kapaciteta, kao ni velike sportske komplekse pogodne za različite sportove što je ozbiljan problem u razvoju sportskog turizma kao jako značajne turističke grane, a treba imati u vidu da Crna Gora ključne prihode ostvaruje od turizma.

S tim u vezi, Crnogorski olimpijski komitet će inicirati kod nadležnih državnih organa da se uradi sveobuhvatna analiza stanja u oblasti sportske infrastrukture sa prijedlogom za razvoj iste u narednih 10 godina, vodeći računa o objektivnom pozicioniranju prioriteta u izgradnji, rekonstrukciji ili adaptaciji sportskih objekata u skladu sa kategorizacijom sportova i realnom potrebom oblasti sporta.

Takođe, Košarkaški savez, Rukometni savez i Odbojkaški savez Crne Gore, već su uputili prijedlog Upravi za sport i mlade, da u koordinaciji sa COK-om, se izgrade dva nacionalna sportska centra, sa pratećom infrastrukturom, u Kolašinu i Podgorici, kao i deset dvorana za trening i utakmice mlađih selekcija odbojkaških, rukometnih i košarkaških klubova, za rad sa mlađim kategorijama u prioritetnim opštinama: Bar, Herceg Novi, Kotor (jedan za tri opštine - Kotor, Tivat i Budva), Podgorica (dvije dvorane), Nikšić, Cetinje, Bijelo Polje, Berane i Pljevlja.

6.2 Ljudski resursi

Sportske organizacije u Crnoj Gori razlikuju se po strukturi ljudskih resursa, pa možemo izdvojiti: relativno male organizacije zasnovane na volonterskom radu, organizacije srednje veličine sa kombinacijom volonterskog i plaćenog osoblja, kao i veće sportske organizacije sa profesionalnim menadžmentom. Bez obzira na veličinu i strukturu organizacije, ljudski resursi su od kritičnog značaja, uzimajući u obzir da privlačenje, razvoj i zadržavanje kvalitetnog kadra uslovljava napredak i operativne kapacitete organizacije.

Kako bi se obezbijedila konkurentnost, kako na domaćem, tako i na međunarodnom tržištu, Strategijom se predlaže fokusiranje na edukaciju i obučavanje ljudskih resursa u sportskim organizacijama, koje ima za cilj:

- Profesionalizaciju rada u sportskim organizacijama;
- Povećanje efikasnosti u poslovnim procesima i
- Povećanje zadovoljstva poslom i povećanje motivacije.

Kroz kontinuiranu edukaciju i usavršavanje sportskih radnika angažovanih u nacionalnim savezima, stvoriće se mogućnosti za sticanje novih vještina i znanja, koje će unaprijediti ne samo ljudske resurse, već će benefit osjetiti sportske organizacije, kao i njihove članice.

Sportske organizacije u Crnoj Gori, pored činjenice da ne prepoznaju u dovoljnoj mjeri interes za profesionalizaciju svog osoblja, često su uslovljene ograničenim budžetima, što u najvećoj mjeri utiče na kapacitete ljudskih resursa. S tim u vezi, u crnogorskom sportu je čest slučaj da sportski radnici na ključnim pozicijama svoju djelatnost u matičnim organizacijama obavljaju tek kao dodatni posao, dok im se primarni radni angažman nalazi van sporta. Stoga, Strategijom se predlaže profesionalizacija rada u nacionalnim sportskim savezima.

Kao prvi korak ka ostvarenju navedenog cilja, Crnogorski olimpijski komitet planira organizaciju kurseva za sportsku administraciju. Kroz organizaciju stručnih kurseva, administrativno osoblje u sportu će imati priliku da proširi neophodni dijapazon znanja i vještina, karakterističnih za te pozicije.

Dodatno, osim administrativnog osoblja, kao dva prioritetna segmenta ljudskih resursa u sportskim organizacijama izdvajaju se stručno osoblje: treneri i sudije, kao i marketing i PR menadžeri organizacija.

Međunarodno konkurentni treneri i sudije predstavljaju potencijal za rast i razvoj sporta, ali i njegovu promociju u internacionalnim okvirima, te se njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje posebno prepoznaje Strategijom. Predlaže se osnivanje posebnog fonda odakle bi se, po sistemu konkursa, omogućavale međunarodne obuke za odabrane predstavnike iz svih sportskih saveza iz olimpijske porodice. Na ovaj način, treneri i sudije iz crnogorskih sportskih saveza bili bi u prilici da učestvuju na međunarodnim seminarima i obukama u organizaciji međunarodnih federacija iz njihovih matičnih sportova.

S druge strane, s obzirom na značaj društvenih mreža i internet medija za popularizaciju i omasovljavanje sporta, neophodno je kontinuirano ulagati u profesionalizaciju i ljudske kapacitete upravljanja društvenim mrežama, web stranicama i ostalim PR i marketing aktivnostima. S tim u vezi, Strategijom se predlaže organizacija obuka za marketing i PR menadžere, ali i administratore web stranica i društvenih mreža sportskih organizacija (detaljnije navedeno u sekciji Mediji u sportu).

S obzirom na to da se sportske organizacije suočavaju sa problemom budžeta i manjkom kapaciteta i prilika za stručnu edukaciju zaposlenih u sportu, identifikovana je potreba proširivanja baze potencijalnih sportskih radnika, pa se Strategijom predlaže korišćenje programa stručnog osposobljavanja, kao i plaćenih i neplaćenih praksi i angažovanja volontera. Pored toga, ovim se obezbjeđuje svježa perspektiva osoba koje su se do tada nalazile van sportskog sistema.

Konačno, kako do sada nije sprovedeno sveobuhvatno istraživanje među sportskim organizacijama u Crnoj Gori, koje tretira problematiku strukture i broja angažovanih sportskih radnika, Strategijom se predlaže sprovođenje ovakvog istraživanja, koje ima za cilj dobijanje uvida u trenutnu situaciju po pitanju ljudskih resursa u crnogorskom sportu. Dakle, prikupljanjem podataka i kreiranjem sistematizovane baze sportskih radnika, biće omogućeno planiranje razvoja ljudskih resursa u narednom periodu.

6.3 Naučno-istraživački rad

Konačno, kako do sada nije sprovedeno sveobuhvatno istraživanje među sportskim organizacijama u Crnoj Gori, koje tretira problematiku strukture i broja angažovanih sportskih radnika, Strategijom se predlaže sprovođenje ovakvog istraživanja, koje ima za cilj dobijanje uvida u trenutnu situaciju po pitanju ljudskih resursa u crnogorskom sportu. Dakle, prikupljanjem podataka i kreiranjem sistematizovane baze sportskih radnika, biće omogućeno planiranje razvoja ljudskih resursa u narednom periodu.

Razvojem industrije sporta, uporedo su se razvijale i sportske nauke koje su imale za cilj da angažuju usko specijalizovani naučnoistraživački kadar, koji bi trebalo da aktivno radi na unaprjeđenju svih segmenata industrije sporta. Za uporedan razvoj sportskih nauka i sporta bila je potrebna i snažna finansijska potpora od strane industrije, budući da su lideri u industriji sporta shvatali potrebu za ulaganjem u naučnoistraživački rad, i prepoznavali neprestanu potrebu za konkretnim izlazima koje bi dobijali iz predmetnih naučnih istraživanja.

Iako se često sportske nauke poistovjećuju sa proučavanjem pitanja u oblasti tjelesnog vježbanja, sportske nauke su širom svijeta priznate kao interdisciplinarna naučna oblast, pri čemu je ova disciplina doživjela značajnu ekspanziju u prethodne dvije decenije. Naučnici koji se bave antidopingom, biomehanikom, fiziologijom, ishranom, prevencijom i rehabilitacijom povreda, psihologijom, obrazovanjem, menadžmentom i marketingom, istorijom sporta, sociologijom i mnogim biološkim domenima, stvaraju veliki obim studija o vježbanju i sportu.

Osnovni cilj naučnoistraživačke djelatnosti u sportu je, ukupno gledano, sprovođenje naučnih istraživanja, te prenošenje dobijenih rezultata, odnosno inoviranih znanja i vještina u praksu. Međutim, iako oblast sporta predstavlja aktuelnu istraživačku temu, kao izazov se nameće implementacija dobijenih nalaza u praksi. S tim u vezi, diseminacija i implementacija rezultata istraživanja ističu se kao značajne prepreke razvoju sporta i sportskih strategija, koje su isplative, specifične i zasnovane na naučnim dokazima.

Većina elitnih sportskih instituta, kao što je Insep u Francuskoj, zatim MOK i neki nacionalni olimpijski komiteti i nacionalne i međunarodne sportske federacije, razvile su naučne komitete, kako bi stimulisale istraživanja o određenim temama u skladu sa njihovim potrebama.

U skladu sa ciljevima Medicinskog i naučnog komiteta MOK-a, Crnogorski olimpijski komitet će, u saradnji sa partnerskim institucijama, sprovoditi sljedeće aktivnosti:

- Nadgledanje pružanja usluga zdravstvene zaštite i doping kontrole u crnogorskom sportu;
- Informisanje i edukacija sportista i sportskih organizacija zasnovana na naučnim dokazima iz aktuelnih istraživanja;
- Prenošnje inoviranih znanja i vještina iz nauke u praksu, organizovanim kroz radionice, okrugle stolove, seminare, konferencije, saopštenja kroz elektronske i štampane medije, i svoj zvanični podkast;
- Promovisanje usvajanja etičkih standarda u sportskoj nauci i medicini;
- Diseminacija saznanja o potencijalima novih tehnologija za optimizaciju zdravlja sportista i sprječavanja njihovih potencijalnih štetnih efekata;
- Uspostavljanje saradnje i održavanje postojećih veza sa akademskim osobljem sa visokoškolskih ustanova i zaposlenima u nacionalnim olimpijskim komitetima, prije svega u regionu, ali i šire, kroz zajedničke aktivnosti i mobilnost stručnog i naučnog osoblja;
- Učešće na konferencijama i kongresima iz sfere sporta i olimpizma na međunarodnom nivou;
- Učešće u programima istraživanja i razvoja u oblasti sporta, sportske nauke i sportske medicine i
- Promocija zdravlja i fizičke aktivnosti za cijelu populaciju.



7. FINANSIRANJE SPORTA

Prema Zakonu o sportu, sportski subjekti mogu sticati sredstva i ostvarivati prihode radi finansiranja sportske djelatnosti od: članarine-kotizacije, donacije i poklona, priloga, subvencija, nasljeđa, kamata na uloge i zakupnine, dividende, fondova, usluga, sponzorstva i drugih marketinških aktivnosti, TV prava, prihoda od igara na sreću i sredstava koja Crna Gora i opština opredijele kao pomoć u obavljanju sportske djelatnosti, u skladu sa zakonom.

Po Zakonu, sportske organizacije sufinansiraju se iz budžeta Crne Gore na osnovu javnog konkursa, u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima, načinu, postupku i kriterijumima za dodjelu sredstava sportskim subjektima i kontrolu nad realizacijom programa. Finansiranje sporta predstavlja značajan segment razvoja oblasti sporta, u koji bi jednako trebalo da budu uključeni i javni i privatni sektor.

Stvaranjem uslova koji podstiču veća ulaganja u sport, odražava se i poboljšava nivo sportskog rezultata. To uslovljava povećanje masovnosti svih oblika sportskog učestvovanja (gledanost, prisutnost, sportska aktivnost i sl), upotrebu sportskih proizvoda, razvoj sportske industrije, trgovine, turizma i ostalih djelatnosti koje su u vezi sa sportom. Ovo će rezultirati otvaranjem novih radnih mjesta, a u svijetu će se bolje prepoznati država i njeni resursi. Dakle, finansiranje sporta nema za cilj samo ekonomsku isplativost, već i stvaranje uslova da sport postane značajna rekreativna, kulturološka i društvena komponenta.

Praksa oblasti sporta u Crnoj Gori kao četiri najčešća vida finansiranja prepoznaje:

1. javno finansiranje, odnosno finansiranje iz budžetskih sredstava;
2. finansiranje putem sredstava koja opredjeljuju međunarodne organizacije;
3. sponzorstva i donacije i
4. prihode od organizacije događaja.

Javni izvori finansiranja u zemljama regiona, poput Slovenije, Srbije i Hrvatske, čine između 50% i 90% ukupnih sredstava koja se opredjeljuju za sport, ali to u Crnoj Gori nije slučaj. Naime, naša država za sport izdvaja oko 8 miliona eura, od čega sportskim subjektima se opredjeljuje manje od 4 miliona, što je nedovoljno i za pokrivanje osnovnih troškova, tako da sva sredstva opredijeljena iz Budžeta mahom se troše na učestvovanje na sportskim takmičenjima, a vrlo mali broj sportskih organizacija može određena sredstva usmjeriti na razvoj i promociju. Prema procjeni, za adekvatno funkcionisanje sportskih organizacija u Crnoj Gori potrebno je više od 20 miliona eura.

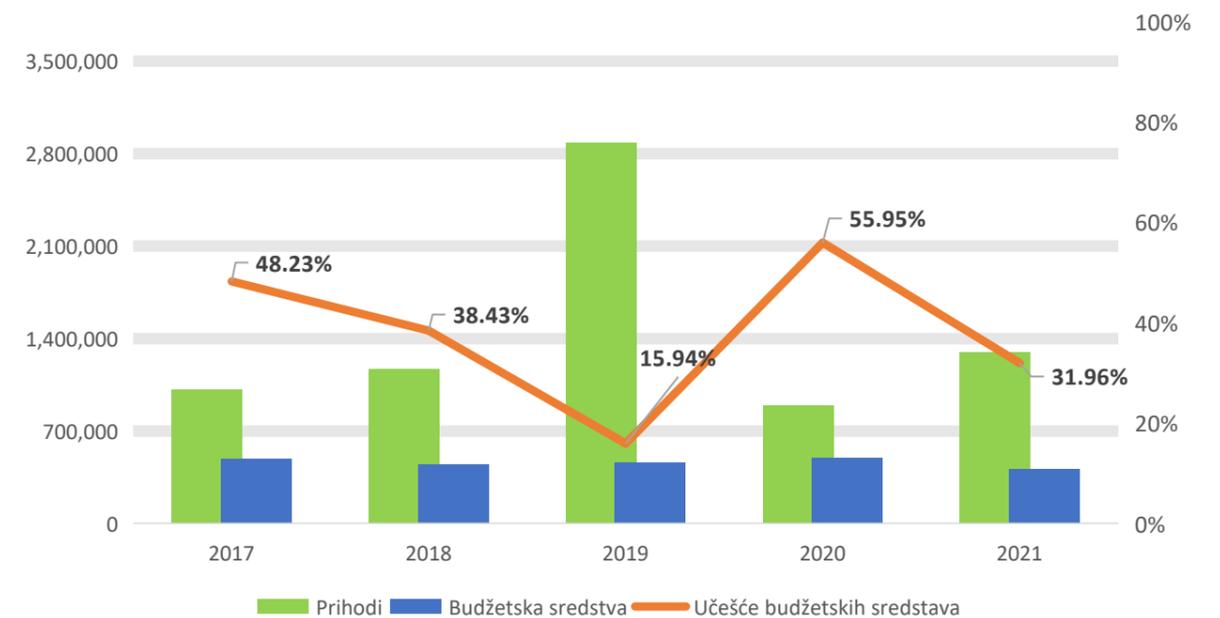
Sportskim organizacijama su potrebna finansijska sredstva za pripremu, učešće i organizaciju događaja i takmičenja, promociju i razvoj, ali i za sportsku infrastrukturu (adaptacija, izgradnja i održavanje), administrativne troškove, trening centre, sportske stipendije, programe perspektivnih i vrhunskih sportista, obuke zaposlenih i sl.

7.1 Javno finansiranje

Sport predstavlja najbolji promotivni mehanizam jedne države zbog njegove globalne pozicije i popularnosti. Takođe, sport je jako važna komponenta društveno-ekonomskog razvoja, koja indirektno utiče na sve sfere u društvu i svakog građanina ponaosob. Stoga, Crnogorski olimpijski komitet, kao krovna sportska organizacija u državi, mora biti na adekvatan način prepoznat i podržan od strane nadležnih organa. Ipak, u četvorogodišnjem periodu koji je iza nas to nije bio slučaj. Prateći praksu finansiranja sporta u regionu i iskustva nacionalnih olimpijskih komiteta možemo zaključiti da se COK nalazi u nepovoljnom položaju kada je riječ o udjelu državnih sredstava u ukupnim prihodima. U olimpijskoj godini COK je iz državnog budžeta prihodovao 500.000€, što predstavlja 55,95% ukupnih prihoda u pomenutom periodu, ovaj podatak je i u nominalnom iznosu i u udjelu u ukupnim prihodima značajno ispod svih standarda dobre prakse.

U prilog navedenom govori stanje prikazano na grafiku. Naime, učešće budžetskih sredstava u ukupnim prihodima COK-a u periodu 2017-2021 variralo je od 15,94% do 55,95%, ovakva praksa ne može obezbijediti stabilnost i izvjesnost u poslovanju krovne sportske organizacije.

Grafik 1 Prihodi COK-a 2017-2021



Potrebno je napraviti uporednu analizu prihoda Crnogorskog olimpijskog komiteta i nacionalnih olimpijskih komiteta u bivšim jugoslovenskim republikama, sa posebnim osvrtom na finansiranje koje proizilazi iz državnog budžeta. Adekvatno medijsko pozicioniranje teme finansiranja neophodno je kako bi se javnosti, ali i donosiocima odluka ukazalo na neadekvatan tretman koji COK ima u poređenju sa regionalnim nacionalnim olimpijskim komitetima.

Takođe, vrijedi napomenuti da se u sličnom položaju nalaze i mnogi nacionalni sportski savezi, stoga je evidentno da su promjene neophodne. Naime, usljed čestih transformacija resor sporta se ne može jasno organizaciono prepoznati. Nedostatak pravnog ustrojstva i jasno definisanog sistema raspodjele budžetskih sredstava ostavlja mogućnost rukovodiocu organa da samostalno, ne poštujući preporuke komisije, odluči o iznosima koji će se dodijeliti sportskim subjektima. Ovakva praksa dovodi do stagnacije u razvoju sporta i urušava osnovne sportske vrijednosti. Zakonom o sportu (Član 116) je definisano da se program COK-a može sufinansirati iz Budžeta. Zbog svoje uloge, stalnosti i značaja za razvoj cjelokupne oblasti sporta status COK-a ne smije zavisiti od procjene rukovodioca organa. Krovna sportska organizacija se mora sufinansirati iz budžeta, i to jasno definisanim udjelom koji će imati u ukupnim budžetskim sredstvima.

Pristup prihodima koji se ostvaruju od igara na sreću bi umnogome doprinio razvoju sporta. U predpandemijskoj 2019. godini prihodi od igara na sreću su iznosili 15,8 miliona. Komparativna iskustva iz regiona pokazuju da je model sufinansiranja putem raspodjele dijela prihoda od igara na sreću uspješan i primjenjiv u sistemima sličnim Crnoj Gori.

Imajući u vidu gore navedeno, Crnogorski olimpijski komitet je odlučan da angažuje svoje resurse i napravi iskorak ka rješavanju problema finansiranja sporta koji predstavlja ključni preduslov za dalji razvoj ove oblasti. Inicijative ka donosiocima odluka na nivou Vlade Crne Gore za cilj imaju poboljšanje statusa COK-a, ali i sportskih saveza u Crnoj Gori. Usvajanje inicijativa bi značajno olakšalo strateški položaj COK-a i na pozitivan način uticalo na finansijsko stanje u svim sportskim subjektima u zemlji.

7.2 Međunarodni fondovi

Crnogorski olimpijski komitet, kao krovna sportska instanca u Crnoj Gori, trebalo bi da bude pionir u oblasti sporta, kada je riječ o apliciranju i obezbjeđivanju sredstava koja se opredjeljuju iz međunarodnih fondova. Politički prioriteti EU su glavna odrednica za opredjeljivanje sredstava, a sport je odličan alat za ostvarivanje ciljeva i pristup fondovima. Naime, kroz sport se može podstaknuti regionalni i lokalni razvoj, otvaranje radnih mjesta i integracija tržišta rada, što u konačnici doprinosi ekonomskom i društvenom razvoju i osiguravanju EU fondova, a koji se dalje mogu koristiti i za izgradnju objekata, organizaciju takmičenja i poboljšanje vještina kadrova u oblasti sporta.

Finansiranje putem međunarodnih fondova je jedan od strateških ciljeva Crnogorskog olimpijskog komiteta. Sredstva koja su međunarodne organizacije opredjelile za programe su značajna i mogu predstavljati bitnu stavku u finansiranju. Ukoliko izuzmemo fondove Olimpijske solidarnosti, koji su već dio finansiranja COK-a, najznačajniji prihodi mogu se ostvariti putem apliciranja na Erasmus+, IPA III i Cross-Border Cooperation programe.

Prijedlog Evropske komisije predviđa opšti budžet za program IPA III od 14,5 milijardi eura, za period 2021 - 2027. Ipak, neophodno je prepoznati najbitnije faze u procesu dobijanja sredstava i stvoriti sistem koji će moći adekvatno da odgovori na izazove.

ERASMUS+ programom, za period od 2021 - 2027, predviđen je budžet od 24.6 milijardi eura, od čega je za projekte iz oblasti sporta predviđen iznos od 467 miliona eura, za sedmogodišnji period.

Kako bi se stvorio dugoročan i održiv sistem finansiranja, putem apliciranja za sredstva kod međunarodnih organizacija, važan korak je povezivanje sa organima Vlade Crne Gore koji su zaduženi za saradnju sa EU. Podjednako bitno je i uspostavljanje rasprostranjene mreže saradnika i organizacija koji bi bili partneri pri apliciranju za sredstva, kao i intenziviranje saradnje sa postojećim partnerskim organizacijama. Erasmus+, IPA III, Cross-Border Cooperation programi, ali i ostali, prepoznaju partnerstva i saradnju kao jedan od ključnih interesa EU, ali i bitan uslov za dobijanje značajnijih sredstava.

Crnogorski olimpijski komitet je u ovom segmentu zbog svog značaja, stalnosti i reputacije, koja je godinama pažljivo građena, u prednosti u odnosu na sve druge sportske organizacije u zemlji.

Pisanje EU projekata je izuzetno složen i zahtjevan proces koji podrazumijeva četiri faze.

1. Ideja i partnerstva: kreiranje ideja koje će biti u skladu sa politikama, vrijednostima i prioritetima EU, ali i nalaženje partnera koji će na najbolji način doprinijeti realizaciji projekta;
2. Razrada projekta: Standardi pisanja EU projekata su visoki, razrada ideje i pretvaranje iste u projekat koji će biti u skladu sa programom za koji se aplicira zahtijeva određene vještine i timski rad;
3. Prijava: Kvalitetna prijava i priprema dokumentacije za projekat predstavljaju izazov za sve učesnike u procesu i
4. Izveštavanje: Nakon dobijanja sredstava slijedi jako bitan proces, koji može značajno uticati na status organizacije pri budućim prijavama za sredstva, a to je izvještavanje o realizaciji projekta pri kojem je neophodno držati se jasno definisanih pravila.

Da bi jedna sportska organizacija uspješno odgovorila zahtjevima koji su postavljeni u svakoj fazi potrebno je izvršiti obuku za pisanje EU projekata. Crnogorski olimpijski komitet, zahvaljujući kancelariji EOK-a u Briselu, ima značajno znanje i iskustvo u ovoj oblasti, te će, u narednom periodu, u saradnji sa Erasmus+ kancelarijom u Podgorici, organizovati obuke za nacionalne sportske saveze.

Crnogorski olimpijski komitet će, u ovom četvorogodišnjem periodu, usmjeriti značajan kadrovski potencijal ka kreiranju projekata koji će za cilj imati razvoj sporta i ostvarivanje prihoda iz fondova EU i drugih međunarodnih organizacija.

U tom smislu, u saradnji sa regionalnim i međunarodnim partnerima, COK je aplicirao za sredstva iz EU fondova kroz tri projekta izgradnje kapaciteta u oblasti sporta, za period od 2023. do 2025. godine.

7.3 Sponzorstva

Sponzorstvo je specifičan, ali izuzetno značajan oblik marketinške komunikacije, koji se definiše kao „poslovni odnos između onoga ko obezbjeđuje sredstva, resurse ili usluge, i pojedinaca, događaja ili organizacije, koji zauzvrat nude određena prava i asocijacije koje mogu da se iskoriste u komercijalne svrhe“ (Sleight, 1989, in Jobber, Fahy, 2006, p. 252). Pomenuti odnos je uzajamno koristan i zaključuje se ugovorom o sponzorstvu, a predstavlja značajnu stavku u finansiranju sportskih organizacija.

Brojni su benefiti koje kompanija može imati od sponzorstva zaključenog sa sportskim subjektom: podizanje svijesti o brendu, promocija proizvoda, povećanje prihoda, kontakt sa određenim ciljnim grupama, izgradnja imidža društveno odgovorne kompanije, medijska zastupljenost itd. Ipak, i pored navedenih benefita finansiranje putem sponzorstava u Crnoj Gori je značajno otežano zbog stanja u domaćoj privredi i prometa na tržištu koji diktira budžete opredijeljene od strane principala i vlasnika kapitala. Takođe, nedostatak poreskih olakšica koje bi motivisale kompanije da sponzorišu oblast sporta je dodatna prepreka finansiranju. Naime, Zakonom o porezu na dobit pravnih lica (Član 14) definisano je da se izdaci za sportske svrhe priznaju kao rashod najviše do 3,5% ukupnih prihoda, dok olakšice bilo koje vrste ne postoje. Značajnu prepreku za funkcionisanje svih sportskih organizacija predstavlja i Zakon o porezu na dodatu vrijednost. Iako Crnogorski olimpijski komitet nije obveznik Zakona o PDV-u i isti ne može koristiti kao odbitnu stavku dužan je da u slučaju donacije ili sponzorstva u robi koje dolazi od međunarodnih organizacija plati ukupan iznos poreza na dodatu vrijednost. Sve navedeno ukazuje da poreska praksa u Crnoj Gori ne ide u prilog sportskim subjektima.

Međutim, s obzirom na ograničena sredstva koja država izdvaja za sport, potrebno je primijeniti drugačiji pristup u nalaženju izvora finansiranja sportskih organizacija. Drugačiji pristup znači da je potrebno diversifikovati izvore prihoda i učiniti ih održivim. Stoga je od suštinskog značaja da se pronađu izvori finansiranja kroz partnerstva, te je potrebno širiti prioritete i programe, kako bi se COK pozicionirao kao posebna platforma za komunikaciju i promociju privatnih kompanija. Potrebno je kreirati atraktivne programe i aktivnosti, koji bi omogućili potencijalnim sponzorima da ostvare svoje društvene i/ili marketinške ciljeve.

Crnogorski olimpijski komitet pri akviziciji sponzora, pored pomenutih izazova, ima i dodatna ograničenja koja su definisana od strane Međunarodnog olimpijskog komiteta. Ograničenja se odnose, prije svega, na stepen komercijalizacije, jer tokom Olimpijskih igara nije dozvoljeno oglašavanje poslovnih partnera na sportskim objektima, na olimpijskoj odjeći i sl, a i broj poslovnih partnera koji stiču pravo na povezivanje sa COK-om je ograničen.

Zasigurno, i pored svih ograničenja olimpijski pokret ima ogroman potencijal i širok spektar opcija za marketinške aktivnosti. Sponzorstva sadrže različite stepene saradnje, koja dalje donose različite pogodnosti i prava, kao i ekskluzivno korišćenje olimpijskih simbola i titula, povezivanje sa slikama sportista itd.

Imidž COK-a i njegova prepoznatljivost otvaraju mogućnosti za brendiranje i prodaju na državnom nivou. Marketinški proizvodi i projekti COK-a mogu generisati značajne prihode i pozicionirati se u vrhu sportske i turističke ponude.

7.4 Prihodi ostvareni od organizacije događaja

Organizacija međunarodnih sportskih manifestacija je sa reputacionog i finansijskog aspekta povoljna za sve sportske subjekte u Crnoj Gori. Crnogorski olimpijski komitet je bio domaćin Igara malih zemalja Evrope i odličnim organizacionim pristupom zavrjedio pohvale domaće i međunarodne javnosti. Imajući u vidu pređašnje iskustvo, COK je ohrabren da u narednom četvorogodišnjem periodu organizuje takmičenja koja će sem sportskog i rekreativnog imati i komercijalni karakter.

Konferencijski turizam predstavlja značajan oblik kretanja na turističkom tržištu. Organizacija konferencija može doprinijeti rastu prihoda, a posebnu vrijednost predstavlja šansa za širenje poslovne mreže, razmjenu poslova, ideja i naučnih saznanja.

Edukacije i seminari u organizaciji COK-a mogu generisati određene prihode i pomoći u osposobljavanju stručnog kadra u oblasti sporta. Pozicija krovne sportske organizacije cijelom procesu daje ozbiljan prodajni kapacitet.



8. MARKETING, PROMOCIJA I MEĐUNARONA SARADNJA

S obzirom da je promocija (olimpijskog) sporta jedna od osnovnih djelatnosti Crnogorskog olimpijskog komiteta, neizostavni dio Strategije razvoja sporta čini upravo i poglavlje posvećeno promociji i međunarodnoj saradnji. Dvije osnovne cjeline koje će u ovom poglavlju biti detaljnije obrađene su: marketing i međunarodna saradnja.

U sportu, marketing obuhvata niz povezanih aktivnosti usmjerenih ka privlačenju pažnje gledalaca i navijača, edukacije i komunikacije sa javnošću. Osnovni izazov predstavlja kako urediti i organizovati ove oblasti tako da se iskoriste puni potencijali savremenih, posebno digitalnih medija, a da se, sa druge strane, obezbijedi fer izvještavanje i komunikacija koja je generalno objektivna i pravovremena. Svi ovi napori realizuju se u cilju promocije sporta, pojedinačnih sportista i timova, kao i sportskih događaja.

Pored toga, organizacijom, odnosno učešćem na međunarodnim takmičenjima pod pokroviteljstvom MOK-a, crnogorskom sportu se obezbjeđuje veća vidljivost i promocija čitave države. Ovim aktivnostima jača se imidž crnogorskog sporta i prenose se pozitivne vrijednosti na cjelokupno društvo. Dodatno, kroz međunarodnu saradnju obezbjeđuje se unaprijeđenje kapaciteta sportskih organizacija i prenos znanja, vještina i iskustava, te se na taj način povećava njihova konkurentnost.

Osim resursa obezbijeđenih kroz međunarodnu saradnju, efikasan instrument za pribavljanje resursa predstavlja saradnja sa lokalnim (domaćim) privrednicima, kao i privrednim subjektima čije su djelatnosti komplementarne sa aktivnostima COK-a. U tom pravcu potrebno je napraviti analizu i selekciju odgovarajućih partnera i u odnosu na njihov nivo interesovanja i finansijsku mogućnost, kreirati adekvatne pakete ponude, u čijoj osnovi je partnerstvo, odnosno obostrani benefiti.

8.1 Promocija

Početak svake kalendarske godine, marketing tim Crnogorskog olimpijskog komiteta usvaja kalendar promotivnih i drugih aktivnosti za tu godinu. Tom prilikom se sprovodi analiza dosadašnjih i daju smjernice za unaprjeđenje i uvođenje novih aktivnosti, a donose se i novi planovi za promociju i komunikaciju, koji imaju za cilj jačanje brenda.

Ciljevi kreiranja godišnjih planova aktivnosti odnose se na sljedeće:

- informisanje javnosti o misiji, ulozi i aktivnostima Crnogorskog olimpijskog komiteta i njegovih partnera;
- promocija olimpijskih vrijednosti i zdravih stilova života;
- povećanje angažovanja zainteresovane javnosti, prvenstveno na društvenim mrežama;
- veću vidljivost i jačanje svijesti o brendu;
- unaprjeđenje imidža COK-a i nacionalnih sportskih organizacija;
- povećanje broja posjetilaca na sportskim manifestacijama;
- jačanje kulta nacionalnog tima;
- pripremu situacione analize, kao osnove za buduće planiranje;
- definisanje i uspostavljanje kalendara događaja u organizaciji COK-a, koji nisu sportsko-takmičarskog tipa (promocije, tribine, prijemi, izbori, seminari, konferencije i slično) i
- definisanje KPI (ključnih indikatora performansi) za digitalni marketing.

Kalendar aktivnosti sa promocijskim planom predstavlja osnov organizacije promocijskih aktivnosti, s obzirom da se sistematskim i planskim pristupom obezbjeđuje dugoročni pogled, definišu dugoročni ciljevi, efektivno alokira budžet, ali i povećava efikasnost realizacije marketing budžeta, smanjenjem ad hoc aktivnosti na najmanju moguću mjeru. Osim toga, definišu se i cjelogodišnje marketing aktivnosti, koje često padnu u drugi plan, posebno u periodu sprovođenja intenzivnijih aktivnosti neposredno oko Olimpijskih igara.

S obzirom na uočene trendove i sve veći primat digitalnih kanala komunikacije u društvu, fokus komunikacione strategije čine društvene mreže (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube i druge). Platforme društvenih mreža su fokus postavile na dijeljenje sadržaja i povezivanje sa drugima, a cjelokupan sistem bazira se na sadržaju koji generišu sami korisnici i na dvosmjernoj komunikaciji. S tim u vezi, otvorene su mogućnosti organizacijama da pristupe korisnicima na novi način, te da kroz ovaj medij dizajniraju poruke koja će zainteresovati i zadržati pažnju korisnika.

S obzirom da sportisti predstavljaju "lica sporta", koristeći mogućnosti koje prevashodno pružaju društvene mreže za dvosmjernu, neposrednu komunikaciju, Strategijom se definiše njihov angažman u ostvarivanju promocijskih i marketing ciljeva COK-a, kada je god to moguće. Oni obezbjeđuju transfer pozitivnih vrijednosti, a neformalnom komunikacijom uvjerljivije prenose ključne poruke u odnosu na plaćene kanale komunikacije. Imajući u vidu obaveze i raspored sportista, potrebno je posebno definisati kalendar aktivnosti, kako bi se obezbijedili kontinuitet i redovnost komunikacije.

Dodatno, sportisti, kao najbolji promoteri zemalja iz kojih dolaze, mogu se uključiti u realizaciju marketing kampanja Nacionalne turističke organizacije (NTO), a uloga COK-a je posredovaneu između u ovom procesu komuniciranja. S tim u vezi, NTO se prepoznaje kao nosilac ovih promotivnih aktivnosti turističkog sadržaja, u kojim bi sportisti učestvovali putem svojih profila na društvenim mrežama.

Neke od redovnih aktivnosti mogu uključivati:

- angažman u širenju svijesti o društveno odgovornim temama i kampanjama: Peace and Sport, Dan mentalnog zdravlja, Održivi razvoj u sportu, Fair Play i anti-doping, olimpijski festivali, kao i ostalim kampanjama i manifestacijama u organizaciji COK-a;
- angažman u privlačenju i učestvovanju u kampanjama sponzora, s obzirom na značaj sponzorstva u sportu, kako bi se sproveda "aktivacija" sponzorstva i istovremeno, obezbijedio transfer pozitivnih sportskih vrijednosti na kompanije koje ulažu u sport, što povećava motive i potencijalne benefite sponzorskih ulaganja i
- plasiranje promotivnog sadržaja NTO putem društvenih mreža od strane crnogorskih sportista, čime se jača saradnja između NTO i COK-a, kao i imidž Crne Gore kao turističke destinacije.

8.2 Mediji u sportu

Još od njihove pojave i omasovljavanja, za medije se, sa punim pravom, vezuju izrazi poput „sedma sila“, „četvrti stalež (četvrta grana vlasti)“ i slično. Mediji su kreatori javnog mnjenja u svakom društvu, te kao takvi imaju presudan uticaj na sve društvene teme, među kojima su i sport i rekreacija.

Mediji imaju neprocjenjiv značaj za popularizaciju i razvoj sporta. Štaviše, može se reći da je razvoj medija, posebno pojava elektronskih masovnih medija (televizija, radio, internet) uslovlila popularizaciju sporta, njegovu komercijalizaciju i razvoj. Zato, tretiranjem problematike medija u sportu, ovom Strategijom se nastoji da se definiše odnos crnogorskog sporta sa medijima, identifikuju izazovi i barijere, kao i da se ponude prijedlozi za rješavanje i unaprjeđenje postojećeg stanja.

Situacionom analizom obuhvaćeni su brojni aspekti kompleksnih odnosa sporta i medija u Crnoj Gori. Na osnovu istraživanja javnog mnjenja, koje je sprovedla kompanija IPSOS Connect tokom 2018. godine, može se izvesti zaključak da televizija i internet (informativni portali, informativne stranice domaćih dnevnih novina i društvene mreže) predstavljaju dva ključna nivoa informisanja opšte javnosti Crne Gore, a izdvajaju se osnovne demografske različitosti: televizija je dnevni izvor informisanja uglavnom za starije generacije (starije od 46 godina), generalno nižeg stepena obrazovanja i penzionere, dok internet informativni portali i internet stranice izdavača najviše konzumiraju mladi, starosti od 18 do 35 godina, zaposleni i visoko obrazovani (IPSOS Connect, 2018). Dodatno, na osnovu podataka Data Reportal 2021, u Crnoj Gori postoji oko 430 hiljada aktivnih korisnika društvenih mreža (68.6% ukupne populacije), što je porast u odnosu na 2020. godinu od čak 10.3%. Stoga, fokus ove Strategije se primarno odnosi na Internet.

Imajući u vidu važnost elektronskih medija, pravovremeno informisanje, kvalitet izvještavanja, značaj kreiranja pozitivnog imidža i svijesti o sportu u cjelini, predstavljaju osnovne determinante uspjeha za dostizanje ciljeva Strategije sporta.

Kao jedan od osnovnih izazova identifikuje se problematična socio-ekonomska situacija sportskih novinara. Naime, socijalni položaj novinara u cjelini je pogoršan do te mjere, da su oni u velikom broju slučajeva, primorani da obavljaju druge, dodatne, poslove kako bi obezbijedili egzistenciju (Savjet Evrope, 2017). U skladu sa tim, status sportskih novinara je veoma kompleksan, s obzirom da u najvećem broju slučajeva, oni nijesu specijalizovani za sportsko izvještavanje.

S tim u vezi, ova Strategija stavlja akcenat na poboljšanje statusa sportskih novinara, njihovu edukaciju, usavršavanje i specijalizaciju, što predstavlja prvi programski cilj u ovoj oblasti.

Osnovni način za realizaciju ovog cilja predstavlja organizovanje niza radionica, seminara i kurseva usmjerenih ka specijalizaciji, edukaciji i stručnom usavršavanju sportskih medijskih radnika, pri čemu bi Crnogorski olimpijski komitet, u saradnji sa partnerima (Udruženje sportskih novinara Crne Gore i dva savjeta za medijsku regulaciju, Fakultetom za sport i fizičko vaspitanje i Fakultetom političkih nauka Univerziteta Crne Gore, Fakultetom za medije i komunikacije Univerziteta Donja Gorica, kao i relevantnim ekspertima iz oblasti medija i sportskog novinarstva) bio zadužen za osmišljavanje, realizaciju, kontrolu i praćenje pomenutih aktivnosti. Edukacijom se poseban akcenat stavlja na rješavanje određenih problema sa kojima se suočava crnogorski sport: žene u sportu, osjetljive grupe u sportu, popularizacija malih sportova, nasilje u sportu, štetnost dopinga i slično.

U Crnoj Gori već, u okviru programa za sportske novinare na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje, postoji predmet koji obrađuje olimpizam i olimpijske vrijednosti, međutim, s obzirom na to da formalno obrazovanje nije uslov za zvanje sportskog novinara, potrebno je organizovati i neformalni vid edukacije za aktivne sportske novinare i njihove redakcije u Crnoj Gori, koji bi se bavili suštinom olimpizma i olimpijskih vrijednosti.

Kao korak u podizanju socio-ekonomskog statusa sportskih novinara i razvoja sportskog novinarstva u Crnoj Gori, što je preduslov za masovnu promociju crnogorskog sporta i obezbjeđivanja povećanja vidljivosti, Strategijom se predlaže uvođenje tematskog sportskog Youtube kanal. Tematski sportski kanal bi bio odgovor na sljedeće izazove, koji su identifikovani situacionom analizom:

NEKONTROLISANA KOMERCIJALIZACIJA SPORTA.

Mediji najveću pažnju poklanjaju velikim događajima, koji imaju komercijalnu isplativost i koji mogu da privuku velike sponzore, na uštrb ostalih sportskih događaja, poput: dječijeg sporta, studentskog sporta, i generalno, sporta za mlade i osjetljive grupe. U okviru programa, može se definisati udio obaveznog sadržaja ovog tipa u predviđenom sadržaju i obezbijediti veći medijski prostor za ove kategorije.

NEDOVOLJNA VIDLJIVOST MANJE POPULARNIH SPORTOVA I SPORTSKIH AKTIVNOSTI.

Prikazivanje različitih, do tada zapostavljenih sportova, otvara mogućnost za predstavljanje ovih sportova neuporedivo široj javnosti, što je osnovni preduslov za njihovo omasovljavanje i popularizaciju.

NEMOGUĆNOST SPECIJALIZACIJE MEDIJSKIH RADNIKA U SPORTU.

Predloženi Youtube kanal bio bi posvećen isključivo sportu, pa bi bio odlična prilika za specijalizaciju medijskih radnika u sportu, s obzirom da bi medijski radnici angažovani na njemu bili u mogućnosti da grade svoje karijere.

NEDOVOLJNA JAVNA PROMOCIJA MISIJE COK-A.

U cilju širenja svijesti o značaju sporta i fizičke aktivnosti, kao i olimpijskih vrijednosti, Strategija predviđa uspostavljanje redovnih emisija koja promoviše olimpijski pokret i zdrave stilove života, kao i teme od značaja za COK. Dodatno, predviđeno je kreiranje kviz serijala, koji bi na zabavan, kreativan i interaktivan način široj javnosti predstavio olimpizam i olimpijski sport generalno. Dodatno, u okviru kanala može se organizovati i tematski sportski podkast, koji se bavi pitanjima od značaja za COK.

NEDOVOLJNI PRIHODI OD SPONZORSTAVA I SARADNJE SA KOMERCIJALNIM PARTNERIMA.

Izdvajanjem kompletnog sportskog sadržaja u poseban Youtube kanal, omogućava se efikasna segmentacija tržišta, što otvara veće mogućnosti oglašivačima i sponzorima da pristupe svojim ciljnim grupama. Samim tim, stvara se prilika za ostvarivanje dodatnog prihoda za COK.

Imajući u vidu sve veću ulogu internet medija i digitalne komunikacije, kao i globalne trendove, Strategijom se ovi mediji prepoznaju kao mediji od posebnog značaja za razvoj sporta Crnoj Gori.

Istraživanje upotrebe društvenih mreža od strane nacionalnih sportskih saveza u Crnoj Gori je pokazalo da sportski savezi društvene mreže koriste dominantno kao oglasnu tablu i zamjenu za web sajt (Rogić et al., 2021). Utvrđeno je da sportske organizacije ne koriste sve pogodnosti i potencijale društvenih mreža, koji uključuju mogućnosti za interakciju, postizanje dvosmjerne komunikacije sa publikom i promociju sporta.

Strategijom je predviđeno organizovanje obuka za administratore web stranica i društvenih mreža sportskih organizacija, kako bi one bile u mogućnosti da, na profesionalan način prezentuju i promovišu sport i zdrave stilove života, obezbijede veću vidljivost i tako stvore nove prilike za sponzorska ulaganja, što je od posebnog značaja za manje popularne sportove iz druge i treće kategorije sportova. Uvodi se ključni pokazatelj u okviru minimalnog FAI (Facebook Assessment Index) skora, kao bazičnog pokazatelja upotrebe društvene mreže Facebook.

Takođe, Strategijom se preporučuje sistematizacija pozicije administratora web sadržaja i sadržaja na društvenim mrežama, u okviru sportskih organizacija.

8.3 Međunarodna takmičenja

Crnogorski olimpijski komitet ima isključivu nadležnost za predstavljanje zemlje na Olimpijskim igarama, kao i na regionalnim, kontinentalnim ili svjetskim multisportskim događajima pod pokroviteljstvom MOK-a i regionalnih i kontinentalnih organizacija, i mora da konstituiše, organizuje i vodi nacionalne sportske delegacije na ova takmičenja. COK odlučuje o sastavu sportske delegacije, a na osnovu prijedloga nacionalnog saveza. Takav izbor zasniva se isključivo na sportskim rezultatima sportista, ali i sposobnosti da budu dobar primjer mladima u svojoj zemlji. COK osigurava poštovanje principa Olimpijske povelje od strane nacionalnih saveza, u svim aspektima ovog procesa.

COK je odgovoran za pružanje adekvatne podrške sportistima i sportistkinjama za učešće na takmičenjima koja se organizuju pod pokroviteljstvom MOK-a, EOK-a, ANOC-a, GSSE-a i ICMG-a. To su:

- Olimpijske igre (ljetnje i zimske)
- Evropske igre
- Mediteranske igre
- ANOC Igre na pijesku
- Mediteranske igre na pijesku
- Igre malih zemalja Evrope
- Olimpijske igre mladih (ljetnje i zimske)
- Evropski olimpijski festival mladih (ljetnji i zimski EYOF).

8.4 Međunarodna saradnja

Crnogorski olimpijski komitet od svog osnivanja 2007. godine uspostavio je intenzivnu saradnju, naročito sa nacionalnim olimpijskim komitetima zemalja regiona i Evrope, u cilju bolje promocije sporta i olimpijskih vrijednosti i izgradnje i jačanja prijateljskih odnosa među našim zemljama. Predstavnici Crnogorskog olimpijskog komiteta imaju intenzivnu saradnju i sa Međunarodnim olimpijskim komitetom (MOK), Asocijacijom nacionalnih olimpijskih komiteta (ANOK), organizacijom Evropskih olimpijskih komiteta (EOK), Međunarodnim komitetom Mediteranskih igara (ICMG), organizacijom Igara malih zemalja Evrope (GSSE), ENGSO-om i sl, a aktivan je član i komisija u pomenutim organizacijama. Crnogorski olimpijski komitet aktivno saraduje sa nacionalnim olimpijskim komitetima Centralne i Jugoistočne Evrope, kao član neformalne grupe, koja ima za cilj saradnju u oblasti razvoja sporta u ovom dijelu Evrope.

Komisija za međunarodnu saradnju Crnogorskog olimpijskog komiteta pravi godišnje planove posjeta i aktivnosti u tom smislu.

Takođe, Crnogorski olimpijski komitet aktivno saraduje sa ambasadama u Crnoj Gori, ali i predstavništvima međunarodnih organizacija u našoj zemlji, kao i predstavništvima Crne Gore u svijetu.

8.5 Saradnja sa dijasporom u oblasti sporta

Crna Gora, kao visokomigratorna zemlja, uvijek je među svojim ključnim prioritetima imala saradnju sa dijasporom, smatrajući je neodvojivim dijelom svog sveukupnog bića. Kao ključni razlog za život u drugim zemljama naših iseljenika bila je potraga za boljim finansijskim stanjem zbog čega su mnogi težili da daju svoj maksimum u oblastima u kojima su najbolji. Zato je veliki broj naših iseljenika jako uspješan u oblastima u kojima su profesionalno angažovani. Tako je i sa oblašću sporta, zbog čega je crnogorska dijaspora jako je važan strateški segment za povezivanje u sportu. Veliki broj ljudi porijeklom iz Crne Gore, koji su nastanjeni u inostranstvu, postigao je značajne sportske rezultate, i kao sportisti i kao sportski radnici. Osim navedenog, određeni broj uspješno radi u administracijama sportskih organizacija. Zbog navedenog, kao i činjenice da je sportska oblast prepoznata i u Strategiji saradnje sa dijasporom – iseljenicima 2020-2023, jako je važno da Crnogorski olimpijski komitet, u saradnji sa organom uprave nadležnim za odnose sa iseljenicima započne aktivnosti na uspostavljanju odnosa u oblasti sporta. Neki od prvih koraka u pravcu jačanja saradnje sa dijasporom trebalo bi biti prepoznavanje naših ljudi kojima oblast sporta može biti značajna za saradnju i u tom pravcu kreiranje baze naših državljana koji rade u oblasti sporta u inostranstvu, radi povezivanja i saradnje sa našim sportskim organizacijama odnosno sportistima, sportskim radnicima i sportskim administrativcima.

Crnogorski olimpijski komitet, kao krovna organizacija sporta, trebalo bi da stvori preduslove za saradnju naših sportskih saveza sa crnogorskom dijasporom u cilju razmjene iskustava, povezivanja sa sportskim organizacijama u državama u kojima rade, a sve u cilju unaprjeđenja sportskih potencijala naše države. Osim navedenog, Crnogorski olimpijski komitet će oformiti Savjet za saradnju sa dijasporom u oblasti sporta čiji bi zadatak bio priprema godišnjih planova saradnje sa dijasporom u oblasti sporta, stalna komunikacija sa našim iseljenicima koji rade u inostranstvu u oblasti sporta, organizacija sportskih aktivnosti za dijasporu u Crnoj Gori, gostovanje naših sportskih delegacija u inostranstvu itd.

Ovo je nova oblast u strateškim dokumentima sportskih organizacija za koju smatramo da će vremenom biti jako značajna kako za naše sportske organizacije i razvoj konkretnih sportova tako i za naše iseljenike i njihovu povezanost sa oblašću sporta matične države.

8.6 Sportski turizam

Kvalitet turističke ponude u najvećoj mjeri zavisi od atraktivnosti destinacije tokom cijele godine. Sezonske varijacije u turizmu predstavljaju univerzalni izazov u upravljanju turističkim atrakcijama (Higham, 2005). Upravo se sportski turizam, kao jedna turistička niša, može razvijati u cilju prevazilaženja problema sezonalnosti ili koncentracije turista tokom nekoliko mjeseci u godini, a saradnja sportskih organizacija i turističke privrede, uz podršku lokalne zajednice i Vlade, predstavlja efikasan model za prevazilaženje ovog problema, dok benefite od ove saradnje mogu ostvariti sve uključene strane. Dodatno, turizam je jedan od najvažnijih i najbrže rastućih sektora u Crnoj Gori, koji je stvorio 65.000 radnih mjesta, odnosno 31,9% ukupne zaposlenosti u 2019. godini (WTTC, 2021).

Razvoj sportskog turizma u Crnoj Gori od izuzetnog je značaja za promociju Crne Gore. U tom smislu, potrebno je na nacionalnom nivou kreirati Strategiju iz ove oblasti. Crnogorski olimpijski komitet je organizacijom Igara malih zemalja Evrope – Montenegro 2019, najvećeg multisportskog takmičenja organizovanog u našoj zemlji, stavio Crnu Goru na mapu destinacija koje mogu organizovati velika multisportska takmičenja. Međutim, sportski turizam se svakako ne odnosi isključivo na organizaciju velikih sportskih takmičenja. Sportska turistička ponuda Crne Gore trebalo bi da da i mogućnosti za organizaciju priprema za sportske kolektive, kao i sadržaj za sportske rekreativce. Crna Gora, dakle, pored takmičarskog sportskog turizma, ima dobar osnov da ponudi i zimski sportsko-rekreativni i ljetnji sportsko-rekreativni sadržaj.

Sportski turizam je segment koji se brzo širi u industriji putovanja/turizma. Međutim, činjenica je da je pandemija Covid-19 imala značajan uticaj na sportski turizam. Većina lokalnih, nacionalnih i međunarodnih događaja je otkazana ili se održava u drugom formatu, sa, na primjer, ograničenim brojem učesnika (Research and Markets, 2021).

Dodatno, sportski turizam u Crnoj Gori je nedovoljno razvijen, stoga predstavlja nišu koja može samo rasti, posebno imajući u vidu statistiku susjednih zemalja. Rezultati istraživanja su pokazali da su sportsko-rekreativne aktivnosti motiv za posjetu Crnoj Gori za samo 3% turista (Peković et al., 2018).

Crna Gora nema precizne podatke o ekonomskim efektima sportskog turizma. Međutim, činjenica je da je sport jedan od najstarijih motiva za putovanje, a Svjetska turistička organizacija procjenjuje da je, otprilike, 10% međunarodnih kretanja vezano za sport u turizmu, što čini ogroman dio kolača, koji se procjenjuje na oko 800 milijardi dolara.

Sportski turizam je važna niša jer privlači ljude različitih profila i uloga koji su povezani na različite načine sa samim sportskim događajima – sportiste, sudije, administrativno osoblje, delegate, navijače, gledaoce, medije, njihovu porodicu i prijatelje, itd. Često turistički potencijal manifestacije prevazilazi samu manifestaciju (posjetioci planiraju budući boravak na osnovu svog pozitivnog iskustva, porodice ostaju na destinaciji nakon završetka manifestacije itd).

Sportski turizam može nadomjestiti nedostatak turističke ponude, ali može djelovati i komplementarno postojećoj ponudi, kroz različite metode integracije i umrežavanja, čime se poboljšava ukupna turistička ponuda. Ove međupovezanosti sporta i destinacija

su najefikasnije kada se formiraju vertikalne i horizontalne alijanse između sportskih i turističkih provajdera (Harrison-Hill & Chalip, 2005). Štaviše, destinacija može imati koristi od medijske pokrivenosti, na taj način iskorištavajući marketinške potencijale i saopštavajući turističku ponudu većoj publici, prenoseći poruku na prirodni i suptilniji način od tradicionalnih marketinških kanala. Ovaj oblik brend marketinga može biti koristan, posebno na duži rok, poboljšavajući imidž i izloženost destinacije (Ahmed, 1991).

Za potrebe pripreme Strategije, odabrana su tri prioriteta segmenta: pripremni period, masovni sportski događaji i elitni sportski događaji.

Pripreme sportista su specifične zbog različito tempiranih ciklusa takmičenja, s jedne strane i tehničkih, infrastrukturnih, klimatskih uslova, kao i fizioterapeutskih i drugih usluga sa druge strane (Retar & Sulič, 2015). Masovni sportski događaj po svojoj prirodi obuhvata veliki broj ne samo takmičara i srodnog osoblja, već i navijača i drugih zainteresovanih strana. Kao takvi, mogu biti ključni dio u planiranju sportsko-turističke ponude.

Elitni sportski događaj je vrsta događaja koja može ekonomski najviše da doprinese od svih navedenih i da u velikoj mjeri utiče na imidž brenda destinacije. Priroda elitnog događaja – globalna baza fanova, omogućen besplatan publicitet, emocije i prenos imidža i pozitivnih asocijacija sa sporta na destinaciju.

Sportski turizam zahtjeva širok spektar međuzavisnih i povezanih faktora koji čine ponudu. Da bi djelovala proaktivno, destinacija treba da prilagodi strategiju i iskoristi svoj imidž za kreiranje novih poslovnih prilika. S obzirom na manji obim crnogorske privrede, sportski turizam, kao turistička niša, podržan mrežama i saradnjom predstavlja priliku od nacionalne vrijednosti.

U skladu sa navedenim, neki od ciljevi za unaprjeđenje i razvoj sportskog turizma, koji bi trebalo da se uzmu u obzir pri izradi Strategije razvoja turizma, bili bi sljedeći:

1. povezati sport sa Strategijom razvoja crnogorskog turizma i obezbijediti koheziju obje oblasti;
2. povećati broj noćenja u Crnoj Gori van glavne turističke sezone tokom održavanja velikih sportskih događaja;
3. povećati udio sportski aktivnih turista među domaćim turistima;
4. povećati udio stranih turista čiji je motiv dolaska u Crnu Goru sport;
5. razvijati ponudu u vezi sa sportskim objektima i prirodnim oblastima, kao sportsko-turističke atrakcije i
6. ulagati u infrastrukturne kapacitete i uspostaviti međuresornu saradnju.

Navedeni ciljevi mogu biti ostvareni na sljedeći način:

1. usklađivanjem Strategije razvoja sporta i Strategije razvoja crnogorskog turizma;
2. kreiranjem zajedničkog akcionog plana između COK-a, Uprave za sport i mlade i Nacionalne turističke organizacije i
3. organizacijom značajnih sportskih događaja u Crnoj Gori.



ZAKLJUČAK

Polazeći od vizije i misije Crnogorskog olimpijskog komiteta, a uvažavajući postojeće stanje, značaj sporta za razvoj crnogorskog društva i poziciju crnogorskog sporta u odnosu na međunarodnu scenu, predmetnom Strategijom, Crnogorski olimpijski komitet je dao strateški okvir predstojećih aktivnosti za četvorogodišnji period.

Polazne osnove kod izrade Startegije bile su: stanje u oblasti Crnogorskog sporta, raspoloživi resursi (ljudski, materijalni i institucionalni) i prioritetni pravci djelovanja u narednom periodu. Dinamika ostvarivanja postavljenih ciljeva putem odgovarajućih mjera i instrumenata, kao i njihovo praćenje definisani su akcionim planom koji je sastavni dio ovog dokumenta.

Opšti cilj Strategije je stvaranje uslova za postizanje vrhunskih sportskih rezultata, do kojih se dolazi, prevashodno, kroz čitav niz aktivnosti u profesionalniom sportu, ali i kroz aktivnosti u posebnim kategorijama sportske oblasti (rekreativnom sportu, školskom i studentskom sportu, sportu osoba sa invaliditetom).

Ostvarivanje opšteg cilja, razrađeno je kroz pojedinačne ciljeve po oblastima sporta i preduzimanju neophodnih akativnosti na polju unapređenja: finansiranja sporta, raspoloživih resursa, međunarodne saradnje i marketinga.

Održivi razvoj i sport, sprječavanje negativnih pojava u sportu i žene u sportu su posebne cjeline Startegije koje su od izuzetnog značaja za razvoj sporta, a ujedno i odražavaju misiju Nacionalnog i Međunarodnog olimpijskog komiteta.

Startegijskom analizom je identifikovano postojeće stanje pojedinih oblasti i tim procesom prepoznati su određeni nedostaci, a koji se prvenstveno odnose na materijalne i ljudske potencijale, te su na osnovu istih definisani pravci djelovanja kako bi se u narednom periodu oni minimizirali ili u potpunosti anulirali. Primjera radi, za ostvarivanje postavljenih ciljeva kroz planirane aktivnosti COK-a (vidjeti akcioni plan), procijenjena ukupna potrebna sredstva, uključujući sredstva neophodna za funkcionisanje kancelarije i administrativne troškove, iznose oko 1.700.000 EUR na godišnjem nivou, te nedostajuća sredstva na godišnjem nivou iznose oko 700.000 EUR.

Sport predstavlja integralni dio društveno-ekonomskog razvoja svake države, a uvažavajući činjenicu da je turizam prioritetna djelatnost Crne Gore, Strategijom su definisane marketing aktivnosti COK-a koje će doprinijeti povećanju turističke ponude, a nadamo se, i ukupnom prihodu crnogorske turističke privrede.

Strategijom Razvoja sporta do 2026. godine u Crnoj Gori, dat je okvir djelovanja Nacionalnog olimpijskog komiteta u periodu 2022-26, a koji je zasnovan na principima Rezolucije Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, usvojene u Njujorku u oktobru 2014. godine, prema kojoj se sport prepoznaje kao sredstvo za unaprjeđenje obrazovanja, zdravlja, razvoja i mira. Ostvarivost postavljenih ciljeva ne zavisi samo od Crnogorskog Olimpijskog komiteta, već od svih relevantnih partnera kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou. Te stoga, mislimo da ovaj dokument predstavlja dobru osnovu za ostala dokumenta i politike koje će se donositi u narednom periodu.



AKCIONI PLAN

POGLAVLJE 1	PROFESIONALNI SPORT				
Strateški (opšti) cilj	STVARANJE USLOVA ZA POSTIZANJE VRHUNSKIH SPORTSKIH REZULTATA				
Posebni cilj 1	Unaprjeđenje uslova za razvoj sportista do vrhunskog rezultata				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Sufinansiranje programa razvoja i priprema vrhunskih sportista	1. Olimpijske i druge stipendije 2. Sufinansiranje programa razvoja	Broj takmičenja na kojima je stipendista/stipendistkinja učestvovao/la, broj osvojenih medalja, rang	2022 – 2026.	Crnogorski olimpijski komitet, nacionalni sportski savezi	Ljudski resursi/200.000 EUR godišnje
Unaprjeđenje vještina za vrhunske sportiste	1. Obuke koje se tiču obrazovanja, zapošljavanja i životnih vještina 2. Radionice: balansiranje sportske karijere i formalnog obrazovanja 3. Radionica: karijera nakon završetka sportske karijere	Broj sportista i sportistkinja koji su završili obuke, učestvovali u radionicama. Broj zaposlenih sportista i sportistkinja nakon završetka sportske karijere	2022 – 2026.	Crnogorski olimpijski komitet	Ljudski resursi/6.000 EUR godišnje
Unaprjeđenje vještina i znanja trenera	1. Stipendiranje trenera 2. Obuke za trenere	Rezultat sportiste/sportistkinje na takmičenjima, broj kvalifikovanih sportista na Ol, broj trenera koji su prošli obuku	2022 – 2026.	Crnogorski olimpijski komitet	Ljudski resursi/55.000 EUR godišnje
Podizanje nivoa stručnosti administrativnog osoblja	1. Kursevi za sportsku administraciju 2. Projekti podizanja kapaciteta u oblasti sporta	Broj zaposlenih u nacionalnim sportskim savezima koji su prošli obuku	2022 – 2026.	Crnogorski olimpijski komitet	Ljudski resursi/4.000 EUR godišnje
Učešće na velikim međunarodnim takmičenjima	1. Učešće na takmičenjima sa olimpijskog kalendara 2. Organizacija međunarodnog multisportskog događaja	Broj sportista i sportistkinja na međunarodnim takmičenjima, broj organizovanih takmičenja u CG	2022. – 2026.	Crnogorski olimpijski komitet, MOK, nacionalni sportski savezi, Vlada CG	Ljudski resursi/ Ljetnji EYOF 2022 25.000 EUR, Zimski EYOF 2023 25.000 EUR, IMZE 2023 150.000 EUR, Ljetnji EYOF 2023 25.000 EUR, Evropske igre 2023 100.000 EUR,

					<p>Mediterranske igre na pijesku 2023 20.000 EUR, Svjetske igre na pijesku 2023 20.000 EUR, Zimski YOG 2024 25.000 EUR, Olimpijske igre 2024 400.000 EUR, IMZE 2025 150.000 EUR, Ljetnji EYOF 25.000 EUR, Zimski EYOF 2025 25.000 EUR, Zimske olimpijske igre 2026 – 50.000 EUR, Ljetnji YOG 2026 – 25.000 EUR, Mediterranske igre 2026 – 250.000 EUR</p>
Infrastrukturni projekti	Inicijativa za adaptaciju i izgradnju sportskih objekata u Crnoj Gori	Broj adaptiranih/izgrađenih objekata	2022 – 2026.	COK, nacionalni sportski savezi, Vlada CG	Ljudski resursi
POGLAVLJE 2.1.	ŠKOLSKI I STUDENTSKI SPORT				
Strateški (opšti) cilj	UNAPRIJEĐENJE ŠKOLSKOG SPORTA				
Posebni cilj 1	Promocija sporta među djecom školskog uzrasta				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Sprovođenje aktivnosti u cilju motivisanja djece da se bave sportom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posjete sportskim klubovima 2. Posjete sportskim takmičenjima 3. Razgovori sa vrhunskim sportistima 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj organizovanih posjeta 2. Broj uključene djece u posjete/aktivnosti 3. Broj organizovanih aktivnosti Broj organizovanih obuka 	2022. – 2026.	COK, Ministarstvo prosvjete, osnovne i srednje škole, nacionalni savezi, sportski klubovi	

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Aktivnosti u vezi sa promocijom sporta i olimpijskih vrijednosti 5. Obuke za nastavnike fizičkog vaspitanja u prepoznavanju i usmjeravanju djece za bavljenje sportom u kojem se mogu istaći 6. „Treniraj sa olimpijcima“ 2 7. Nagrade za nastavnike 				Ljudski resursi/35.000 EUR godišnje
Posebni cilj 2	Povećanje broja učenika i učenica koji učestvuju u sportskim aktivnostima				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Podrška u organizaciji „Škole sporta“	Koorganizacija „Škole sporta“	Broj učenika i učenica koji učestvuju u programu	2023 – 2026.	COK, Ministarstvo prosvjete, osnovne i srednje škole, Ministarstvo sporta i mladih, lokalne samouprave, Crnogorski školski sportski savez	Ljudski resursi, 20.000 EUR godišnje
Posebni cilj 3	Poboljšanje organizacije nastave fizičkog vaspitanja u školama				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Inicijativa za reformu nastave fizičkog vaspitanja	Podrška i pomoć u izradi plana nastave fizičkog vaspitanja u skladu sa uzrastom	<ul style="list-style-type: none"> 1. Novi plan nastave fizičkog vaspitanja za osnovne i srednje škole 2. Povećan fond časova fizičkog vaspitanja 	2023.	COK, Ministarstvo prosvjete	Ljudski resursi
POGLAVLJE 2.2.1.	SPORT ZA SVE				

Strateški (opšti) cilj	TRANSFORMACIJA CRNE GORE U AKTIVNU NACIJU				
Posebni cilj 1	Podizanje svijesti o značaju redovne fizičke aktivnosti				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Promotivne aktivnosti	1. Promotivne kampanje 2. organizacija sportskih aktivnosti u zajednici 3. organizacija radionica 4. Olimpijski dan 5. Evropska sedmica sporta	1. Broj organizovanih aktivnosti 2. Broj građana koji su učestvovali u sportskim aktivnostima 3. Broj učesnika radionica	2022. – 20226.	COK, Ministarstvo sporta i mladih, Glavni grad Podgorica	Ljudski resursi/ 37.000 EUR godišnje
Posebni cilj 2	Podizanje stepena inkluzije				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Sportske i edukativne aktivnosti u zajednici	1. Sportske aktivnosti za OSI populaciju 2. Sportske aktivnosti za žene 3. Sportske aktivnosti za LGBTIQ+ zajednicu 4. Edukativne radionice o negativnim pojavama u sportu	1. Broj učesnika OSI populacije 2. Broj učesnika pripadnika LGBTIQ+ zajednice 3. Broj žena koje su učestvovali u sportskim aktivnostima 4. Broj organizovanih aktivnosti	2022.	COK	Ljudski resursi/22.000 EUR godišnje
POGLAVLJE 2.2.2.	SPORT U VOJSCI I POLICIJI				
Strateški (opšti) cilj	UNAPRIJEDITI SPORT U VOJSCI I POLICIJI				
Posebni cilj 1	Uspostavljanje saradnje sa Ministarstvom odbrane u cilju stvaranja preduslova za razvoj sporta u vojsci				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Priprema i potpisivanje Sporazuma o	1. Priprema i usaglašavanje teksta Sporazuma o	Potpisan i promovisan Sporazum o saradnji između Crnogorskog	Septembar 2022. god.	Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Ministarstvom odbrane Crne Gore	

saradnji između Crnogorskog olimpijskog komiteta i Ministarstva odbrane Crne Gore	<p>saradnji sa Ministarstvom odbrane Crne Gore;</p> <p>2. Svečano potpisivanje Sporazuma o saradnji;</p> <p>3. Zajednička konferencija za štampu sa porukom unapređenja sporta u vojsci.</p>	olimpijskog komiteta i Ministarstva odbrane Crne Gore			Angažovanje menadžmenta i službenika Crnogorskog olimpijskog komiteta i Ministarstva odbrane Crne Gore
Posebni cilj 2	Stvaranje uslova za razvoj sporta u vojsci				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Podsticati formiranje sportskih sekcija u Vojsci Crne Gore	Kroz sastanke sa predstavnicima Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore ukazivati na potrebu i značaj organizovanog oblika funkcionisanja sporta u Vojsci Crne Gore	Formirane sportske sekcije u Vojsci Crne Gore	Decembar 2022. god.	Crnogorski olimpijski komitet Ministarstvo odbrane Crne Gore	Predstavnici Crnogorskog olimpijskog komiteta pružiće potrebne informacije o potrebi i značaju postojanja organizovanog oblika bavljenja sportom u Vojsci Crne Gore u cilju promocije sporta u Vojsci i postizanja dobrih sportskih rezultata
Organizovati rekreativna takmičenja u okviru Vojske Crne Gore	U saradnji sa uspješnim sportistima iz sportova koji se realizuju u Vojsci Crne Gore podsticati i promovisati značaj	Organizovana rekreativna takmičenja u Vojsci Crne Gore	Kontinuirano	Crnogorski olimpijski komitet Ministarstvo odbrane Crne Gore	Predstavnici Crnogorskog olimpijskog komiteta obezbijediće učešće popularnih sportista sportova koji se

	bavljenja sportom i ulogu i značaj takmičenja				realizuju u Vojsci u cilju promocije značaja bavljenja sportom/5.000 eura na godišnjem nivou
Sprovoditi edukativne radionice za vojnike o značaju bavljenja sportom za razvoj fizičke spremnosti za njihov osnovni posao – rad u vojci	Organizovanje edukativnih radionica za vojnike Angažovanje adekvatnih eksperata-predavača za navedenu temu	Sprovedene edukativne radionice za vojnike o značaju bavljenja sportom za razvoj fizičke spremnosti za njihov osnovni posao – rad u vojci	Kontinuirano	Crnogorski olimpijski komitet Ministarstvo odbrane Crne Gore	Organizaciju radionica i angažovanje predavača vršiće Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Ministarstvo odbrane Crne Gore/3.000 eura na godišnjem nivou
Posebni cilj 3	Uspostavljanje saradnje sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore u cilju stvaranja preduslova za razvoj sporta u policiji				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Priprema i potpisivanje Sporazuma o saradnji između Crnogorskog olimpijskog komiteta i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore	1. Priprema i usaglašavanje teksta Sporazuma o saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore; 2. Svečano potpisivanje Sporazuma o saradnji; 3. Zajednička konferencija za štampu sa porukom unapređenja sporta u policiji	Potpisan i promovisan Sporazum o saradnji između Crnogorskog olimpijskog komiteta i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore	Septembar 2022.godine	Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore	Angažovanje menadžmenta i službenika Crnogorskog olimpijskog komiteta i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore
Posebni cilj 4	Promocija i edukacija o značaju bavljenja sportom u policiji				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost

<p>Promovisati policajce sportiste koji su ostvarili značajne rezultate na prestižnim međunarodnim takmičenjima u olimpijskim sportovima</p>	<p>Dodijeliti određene nagrade sportistima policajcima koji su ostvarili značajne rezultate na prestižnim međunarodnim takmičenjima u olimpijskim sportovima</p>	<p>Dodijeljene nagrade sportistima policajcima koji su ostvarili značajne rezultate na prestižnim međunarodnim takmičenjima u olimpijskim sportovima</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet definisaće nagrade za uspješne sportiste-policajce koji su ostvarili značajne rezultate na prestižnim međunarodnim takmičenjima u olimpijskim sportovima/ 4.000 eura na godišnjem nivou</p>
<p>Sprovoditi edukativne radionice za policijske službenike o značaju bavljenja sportom za razvoj fizičke spremnosti za njihov osnovni posao – rad u policiji</p>	<p>Organizovanje edukativnih radionica za policijske službenike Angažovanje adekvatnih eksperata-predavača za navedenu temu</p>	<p>Sprovedene edukativne radionice za policijske službenike o značaju bavljenja sportom za razvoj fizičke spremnosti za njihov osnovni posao – rad u policiji</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore</p>	<p>Organizaciju radionica i angažovanje predavača vršiće Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore/3.000 eura na godišnjem nivou</p>
<p>POGLAVLJE 3</p>		<p>ŽENE U SPORTU</p>			
<p>Strateški (opšti) cilj</p>	<p>POBOLJŠANJE POLOŽAJA ŽENA U SPORTU</p>				

Posebni cilj 1	Povećanje stepena zastupljenosti žena u upravljačkim organima sportskih organizacija				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Uspostavljanje primjenjivih i održivih mehanizama za povećanje broja žena u upravljačkim tijelima	1. Revizija izbornih procesa za upravljačke organe, kako bi se osigurala veća zastupljenost žena 2. Istraživanje u vezi sa učešćem žena u upravljačkim organima sportskih organizacija 3. Monitoring zastupljenosti žena u upravljačkim organima 4. Uspostavljanje Komisije za rodnu ravnopravnost COK-a 5. Mentorski programi za žene 6. Radionice – tranzicija karijere 7. Međunarodne konferencije	1. Minimum 30% žena u Upravnom odboru COK-a 2. Minimum 30% žena u upravnim odborima nacionalnih sportskih saveza 3. Definisan AP Komisije 4. Broj sprovedenih mentorskih programa 5. Broj učesnica radionica 6. Zaključci – uspostavljeni mehanizmi	2022 – 2026.	COK, nacionalni sportski savezi	Ljudski resursi/35.000 EUR 2022, 2023-2026. po 15.000 EUR godišnje
Posebni cilj 2	Veći stepen uključivanja djevojčica u sportske aktivnosti				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Podizanje svijesti kod djevojčica o značaju bavljenja sportom	1. Festival ženskog sporta (multisportski događaj za žene i djevojčice) 2. Promocija sporta za djevojčice u osnovnim i srednjim školama 3. multi-sportsko edukativni događaj	1. Broj učesnica 2. Broj uključene djece školskog uzrasta	2022 – 2026.	COK, nacionalni sportski savezi	Ljudski resursi/25.000 EUR godišnje
Posebni cilj 3	Ravnopravnost u predstavljanju u medijima				

Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Saradnja sa medijima, tj. sportskim novinarima	1. Edukativne radionice za medije 2. monitoring predstavljanja u medijima 3. Medijska kampanja za rodnu ravnopravnost	1. Broj učesnika 2. Odnos predstavljanja muškog i ženskog sporta 3. Promjena u načinu predstavljanja žena 4. Broj sprovedenih kampanja	2022 – 2026.	COK, nacionalni sportski savezi	Ljudski resursi/5.000 EUR godišnje
Posebni cilj 4		Siguran sport			
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Podizanje svijesti o nasilju u sportu	1. Edukativne radionice za sportistkinje 2. Seminari za trenere i administrativno osoblje o negativnim pojavama u sportu (diskriminaciji, nasilju, seksulanom i radnom uznemiravanju i zlostavljanju i sl) 3. Izrada brošura o sigurnom sportu 4. Identifikovanje i uspostavljanje sistema prijave i podrške	1. Broj učesnica 2. Broj uključenih trenera i članova administrativnog osoblja 3. Uspostavljen sistem prijave i podrške	2022 – 2026.	COK, nacionalni sportski savezi	Ljudski resursi/8.000 EUR godišnje

POGLAVLJE 4	SPRJEČAVANJE NEGATIVNIH POJAVA U SPORTU				
Strateški (opšti) cilj	ISKORIŠĆAVANJE SPORTA KAO PLATFORME ZA BROBU PROTIV SVIH NEGATIVNIH POJAVA I STVARANJE BEZBJEDNOG SPORTSKOG OKRUŽENJA				
Posebni cilj 1	Unaprijediti zakonski okvir za borbu protiv dopinga u sportu, unaprijediti institucionalne elemente				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Izmjeniti Zakon o sportu u cilju definisanja održivog institucionalnog okvira u oblasti borbe protiv dopinga koji će imati punu političku, institucionalnu i finansijsku nezavisnost u radu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formirati Radni tim za pripremu inicijative za izmjenu Zakona o sportu; 2. Podnijeti organu nadležnom za vođenje politike razvoja sporta inicijativu za izmjenu Zakona o sportu sa ciljem definisanja održivog institucionalnog okvira u oblasti borbe protiv dopinga koji će imati punu političku, institucionalnu i finansijsku nezavisnost u radu 	Podnijeta inicijativa za izmjenu Zakona o sportu sa ciljem definisanja održivog institucionalnog okvira u oblasti borbe protiv dopinga koji će imati punu političku, institucionalnu i finansijsku nezavisnost u radu	Decembar 2022.godine	Crnogorski olimpijski komitet	Crnogorski olimpijski komitet formiraće radni tim u cilju pripreme inicijative za izmjenu Zakona o sportu sa ciljem definisanja održivog institucionalnog okvira u oblasti borbe protiv dopinga koji će imati punu političku, institucionalnu i finansijsku nezavisnost u radu/ 6.000 EUR
Posebni cilj 2	Edukacija sportista i sportskih radnika o dopinga				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost

<p>Raditi na profesionalizaciji kadra u oblasti borbe protiv dopinga u sportu;</p>	<p>Angažovati eksperte za oblast borbe protiv dopinga u sportu</p> <p>Sprovoditi edukativne radionice za članove Komisije za antidoping kao i kontrolore u oblasti antidopinga o najnovijim standardima iz oblasti antidopinga</p>	<p>Sprovedene edukativne radionice za članove Komisije za antidoping kao i kontrolore u oblasti antidopinga o najnovijim standardima iz oblasti antidopinga</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Komisijom za antidoping</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet angažovaće eksperte za oblast borbe protiv dopinga u sportu u cilju sprovođenja edukativnih radionica za članove Komisije za antidoping kao i kontrolore u oblasti antidopinga o najnovijim standardima iz oblasti antidopinga/5.000 EUR na godišnjem nivou</p>
<p>Sprovoditi edukativne radionice za sportiste i sportske radnike u cilju ukazivanja o štetnim posljedicama korišćenja nedozvoljenih sredstava u sportu;</p>	<p>Angažovati eksperte za oblast borbe protiv dopinga u sportu</p> <p>Sprovoditi edukativne radionice za sportiste i sportske radnike u cilju ukazivanja o štetnim posljedicama korišćenja nedozvoljenih sredstava u sportu;</p>	<p>Sprovedene edukativne radionice za sportiste i sportske radnike u cilju ukazivanja o štetnim posljedicama korišćenja nedozvoljenih sredstava u sportu</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa Komisijom za antidoping</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet angažovaće eksperte za oblast borbe protiv dopinga u sportu radi sprovođenja edukativnih radionica za sportiste i sportske radnike u cilju ukazivanja o štetnim posljedicama korišćenja nedozvoljenih sredstava u sportu/</p>

					3.000 EUR na godišnjem nivou
Posebni cilj 3	Sprječavanje manipulacija na sportskim takmičenjima				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Uspostavljanjem politika i pravila, kao i mehanizama za zaštitu sportista	<ul style="list-style-type: none"> 1. Usvajanje pravila od strane sportskih organizacija 2. Edukacija sportista i sportskih radnika 3. Kampanja za podizanje svijesti o manipulaciji na sportskim takmičenjima – Believe in sport Ambasadori 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Broj nacionalnih saveza koji su usvojili pravilnik 2. Broj uključenih sportista 3. Broj sprovedenih kampanja 	2022 – 2026.	COK	Ljudski resursi, 2.000 EUR godišnje
Posebni cilj 4	Sprječavanje svih oblika nasilja, zlostavljanja, diskriminacije i sl.				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Uspostavljanjem politika i pravila, kao i mehanizama za zaštitu sportista	<ul style="list-style-type: none"> 1. Usvojiti pravila ponašanja 2. Obrazovni programi i obuke za mlade, sportsku administraciju i navijače – U.S.E. projekat 3. Promocija mehanizama prijave i podrške (društvene mreže) 4. Kampanja za podizanje svijesti o negativnim pojavama u sportu 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Broj usvojenih pravila 2. Uspostavljeni mehanizmi podrške i prijave 3. Broj organizovanih edukativnih događaja 4. Broj sprovedenih kampanja 	2022 – 2026.	COK	Ljudski resursi, U.S.E. 8.000 EUR 2023, ostale aktivnosti 2.000 EUR godišnje
POGLAVLJE 5	ODRŽIVI RAZVOJ I SPORT				

Strateški (opšti) cilj	SPORT KAO PLATFORMA ZA PROMOVISANJE ODRŽIVOSTI I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE				
Posebni cilj 1	Organizacija održivih sportskih takmičenja				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
1. Izrada smjernica za organizaciju održivih sportskih takmičenja 2. Edukacija o značaju zaštite životne sredine	1. Izrada i distribucija priručnika za organizovanje održivih takmičenja nacionalnim savezima i organizatorima takmičenja 2. Obrazovni programi i obuke 3. Medijska kampanja	1. Broj distribuiranih priručnika 2. Broj organizovanih održivih sportskih takmičenja 3. Broj sprovedenih edukacija 4. Broj učesnika edukacija 5. Broj sprovedenih kampanja	2022 – 2026.	COK	Ljudski resursi/5.000EUR godišnje
Strateški (opšti) cilj	PODRŠKA OSTVARIVANJU DRUŠTVENO ODGOVORNIH ZADATAKA U CRNOGORSKOM SPORTU I DRUŠTVU				
Posebni cilj 1	Promocija svijesti o značaju održivosti u sportu i sportskim organizacijama				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Sistematizacija ključnih koraka ka transformaciji sportskih organizacija ka održivoj budućnosti	1. Izrada priručnika za sportske organizacije 2. Diseminacija znanja kroz organizaciju praktičnih radionica i uključivanjem sportista u promociju	1. Veća svijest o značaju održivosti u sportu 2. Usvajanje održivih rješenja i praksi na sportskim takmičenjima i u sportskim organizacijama	2022.	COK, UNDP, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori	Sistematizacija ključnih koraka ka transformaciji sportskih organizacija ka održivoj budućnosti
Posebni cilj 2	Izgradnja Olimpijskog parka u Podgorici				

Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Promocija i afirmacija olimpijskih vrijednosti, ekologije i zdravih stilova života kroz izgradnju i promociju izgradnje prvog olimpijskog parka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje zajedničke radne grupe i projektnog tipa 2. Organizacija dontorske večeri 3. Izgradnja savremene sportsko-rekreativne zone 4. Pokretanje velike promocione kampanje povodom izgradnje i otvaranja parka 	Otvoren Olimpijski park	2025.	COK, sponzori COK-a, Vlada Crne Gore, Glavni grad Podgorica	Promocija i afirmacija olimpijskih vrijednosti, ekologije i zdravih stilova života kroz izgradnju i promociju izgradnje prvog olimpijskog parka

Posebni cilj 3

Promocija značaja sporta za mentalno zdravlje nacije

Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Podizanje svijesti o značaju mentalnog zdravlja i bavljenja sportom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pokretanje kampanje podizanja svijesti o značaju mentalnog zdravlja i bavljenja sportom 2. Angažman sportista Crne Gore na društvenim mrežama i specijalnoj tribini posvećenoj ovoj temi 	Afirmacija značaja sporta za mentalno zdravlje nacije i podizanje svijesti o mentalnom zdravlju	2023.	COK, Sportska komisija COK-a, Centar za mentalno zdravlje Doma zdravlja Podgorica, kancelarija Svjetske zdravstvene organizacije u Podgorici	Podizanje svijesti o značaju mentalnog zdravlja i bavljenja sportom

Posebni cilj 4	Promocija volonterizma u Crnoj Gori				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
1. Uspostavljanje načina regrutacije 2. Uključivanje volontera u organizaciju sportskih takmičenja	1. Promovisanje volonterizma u lokalnim zajednicama 2. Obuke o značaju volonterizma 3. Uspostavljanje saradnje između organizacije Volonteri 2019 i nacionalnih sportskih saveza 4. Medijska kampanja 5. Podrška organizaciji „Volonteri 2019“	1. Broj volontera 2. Broj volontera uključenih u organizaciju sportskih događaja u Crnoj Gori	2022 – 2026.	COK, nacionalni sportski savezi, Volonteri 2019	Ljudski resursi/5.000 EUR godišnje
POGLAVLJE 6.1.	SPORTSKI OBJEKTI				
Strateški (opšti) cilj	UNAPRIJEDITI STANJE U OBLASTI SPORTSKE INFRASTRUKTURE KROZ IZGRADNJU, REKONSTRUKCIJU, ADAPTACIJU I OPREMANJE SPORTSKIH OBJEKATA				
Posebni cilj 1	Analiza stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Pripremiti analizu stanja u oblasti sportske infrastrukture u Crnoj Gori;	1. Formirati radnu grupu za pripremu analize stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori 2. Pripremiti detaljnu analizu stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori	Pripremljena analiza stanja u oblasti sportske infrastrukture u Crnoj Gori;	Januar 2023.godine	Crnogorski olimpijski komitet	Crnogorski olimpijski komitet formiraće radnu grupu sa zadatkom pripreme analize stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori/8.000 EUR

Posebni cilj 2	Unaprjeđenje sportske infrastrukture				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Pripremiti analizu stanja u oblasti sportske infrastrukture u Crnoj Gori;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formirati radnu grupu za pripremu analize stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori 2. Pripremiti detaljnu analizu stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori 	Pripremljena analiza stanja u oblasti sportske infrastrukture u Crnoj Gori;	Januar 2023.godine	Crnogorski olimpijski komitet	Crnogorski olimpijski komitet formiraće radnu grupu sa zadatkom pripreme analize stanja sportske infrastrukture u Crnoj Gori
Investicije u sportske objekte velike vrijednosti definisati prema kategorizaciji sportova i realnim potrebama sportske oblasti – precizirati jasne kriterijume	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formirati radni tim za pripremu inicijative; 2. Podnijeti inicijativu organu nadležnom za vođenje politike razvoja sporta u Crnoj Gori kao i organu nadležnom za javne radove u cilju izmjene zakonskih i 	Podnijeta inicijativa organu nadležnom za vođenje politike razvoja sporta u Crnoj Gori kao i organu nadležnom za javne radove u cilju izmjene zakonskih i podzakonskih akata kojim se reguliše oblast sportske infrastrukture kako bi se propisali jasni kriterijumi za definisanje prioriteta za investiranje u sportske objekte velike vrijednosti prema kategorizaciji sportova i	Januar 2023	Crnogorski olimpijski komitet	Crnogorski olimpijski komitet formiraće radni tim u cilju pripreme inicijative za izmjenu zakonskih i podzakonskih akata kojim se reguliše oblast sportske infrastrukture kako bi se propisali jasni kriterijumi za definisanje prioriteta za investiranje u

	<p>podzakonskih akata kojim se reguliše oblast sportske infrastrukture kako bi se propisali jasni kriterijumi za definisanje prioriteta za investiranje u sportske objekte velike vrijednosti prema kategorizaciji sportova i realnim potrebama sportske oblasti</p>	<p>realnim potrebama sportske oblasti</p>			<p>sportske objekte velike vrijednosti prema kategorizaciji sportova i realnim potrebama sportske oblasti/6.000 EUR</p>
<p>Stvarati infrastrukturne uslove za razvoj rekreativnog sporta;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formirati radni tim za pripremu inicijativa; 2. Podnositi inicijative organu nadležnom za vođenje politike razvoja sporta u Crnoj Gori za izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje otvorenih i zatvorenih sportskih objekata namijenjenih za 	<p>Izgrađen, rekonstruisan, adaptiran ili opremljen otvoreni ili zatvoreni sportskihobjekat namijenjen za sportsku rekreaciju</p>	<p>Kontinurano</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet</p>	<p>Crnogorski olimpijski komitet formiraće radne timove za pripremu inicijativa za izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje otvorenih i zatvorenih sportskih objekata namijenjenih za sportsku rekreaciju/6.000 EUR</p>

	sportsku rekreaciju				
Stvarati infrastrukturne preduoslove u cilju daljeg razvoja sportskog turizma u Crnoj Gori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formirati radni tim za pripremu inicijativa; 2. Podnositi inicijative organu nadležnom za vođenje politike razvoja sporta u Crnoj Gori za izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje otvorenih i zatvorenih sportskih objekata namijenjenih za pripreme sportista i sportska takmičenja 	Izgrađen, rekonstruisan, adaptiran ili opremljen otvoreni ili zatvoreni sportskihobjekat namijenjen za pripeme sportista i sportska takmičenja	Kontinuirano	Crnogorski olimpijski komitet	Crnogorski olimpijski komitet formiraće radne timove za pripremu inicijativa za izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i opremanje otvorenih i zatvorenih sportskih objekata namijenjenih za pripreme sportista i sportska takmičenja/6.000 EUR
POGLAVLJE 6.2.	LJUDSKI RESURSI				
Strateški (opšti) cilj	UKUPNO JAČANJE LJUDSKIH KAPACITETA I POTENCIJALA SPORTSKIH RADNIKA U CRNOJ GORI				
Posebni cilj 1	Povećanje profesionalizacije rada u nacionalnim sportskim organizacijama				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Proširivanje i diseminacija neophodnog dijapazona znanja i vještina administrativnog osoblja u sportu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizovanje kursa za administrativno osoblje u sportu 2. Promocija Programa stručnog osposobljavanja u sportskim organizacijama 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sertifikati o završenom kursu 2. Broj svršenih visokoškolaca prijavljenih za obavljanje Programa stručnog osposobljavanja u sportskim organizacijama 	2025. godina	COK, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, državni organ nadležan za oblast sporta, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje	Ljudski resursi, nadoknade za predavače/10.000 eura godišnje

	3. Organizacija okruglog stola i promocije dobrih praksi profesionalnog upravljanja u sportskim savezima	3. Povećanje profesionalnih ljudskih kapaciteta u sportskim organizacijama u Crnoj Gori			
Posebni cilj 2	Usavršavanje i edukacija stručnog osoblja u sportu				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Osnivanje posebnog fonda, odakle bi se, po sistemu konkursa, omogućavale međunarodne obuke za odabrane predstavnike iz svih sportskih saveza iz olimpijske porodice	<ol style="list-style-type: none"> Osnivanje Fonda Utvrđivanje pravila za konkurisanje i raspisivanje konkursa Raspodjela sredstava Kontrola realizacije trošenja sredstava iz Fonda	Dodijeljene stipendije i sprovedene obuke za stručno usavršavanje sportskih sudija i trenera	2022- 2025.	COK	Fond za međunarodno stručno usavršavanje sportskih sudija i trenera/10.000 eura godišnje
Posebni cilj 3	Izrada situacione analize stanja ljudskih resursa u crnogorskom sportu				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Sprovesti sveobuhvatno istraživanje među sportskim organizacijama u Crnoj Gori, sa posebnim akcentom na utvrđivanje strukture i broja angažovanih sportskih radnika	<ol style="list-style-type: none"> Definisanje i izrada projektnog zadatka Odabir projektnog tima i dodjela projekta Realizacija istraživanja Interpretacija rezultata istraživanja	<ol style="list-style-type: none"> Precizan, kvantitativno izražen uvid u trenutnu situaciju po pitanju ljudskih resursa u crnogorskom sportu Sistematizovana baza sportskih radnika u Crnoj Gori	2022.	COK, državni organ nadležan za oblast sporta	Budžet za terensko istraživanje i kvantitativnu obradu podataka, Budžet za naknade članovima projektnog tima i operativne troškove istraživanja/5.000 eura

POGLAVLJE 6.3.	NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD				
Strateški (opšti) cilj	PRIMJENA REZULTATA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI U CRNOGORSKOM SPORTU				
Posebni cilj 1	Informisanje i edukacija sportista i sportskih organizacija zasnovana na naučnim dokazima iz aktuelnih istraživanja				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Prenošenje inoviranih znanja i vještina iz nauke u praksu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizovanje radionica, okruglih stolova, seminara/konferencija 2. Plasiranje saopštenja kroz elektronske i štampane medije i svoj zvanični podcast 3. Diseminacija saznanja o potencijalima novih tehnologija za optimizaciju zdravlja sportista i spriječavanja njihovih potencijalnih štetnih efekata 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj realizovanih aktivnosti sa ciljem prenošenja naučnih saznanja 	2022 – 2026.	COK, Komisija za antidoping, akademska zajednica, Ministarstvo sporta i mladih	Ljudski resursi, budžet za aktivnosti/7.000 eura godišnje
Posebni cilj 2	Podsticanje naučno-istraživačkog rada u Crnoj Gori				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostavljanje saradnje i održavanje postojećih veza sa akademskim osobljem sa visokoškolskih ustanova 2. Uspostavljanje saradnje sa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajedničke aktivnosti sa partnerima i mobilnost stručnog i naučnog osoblja 2. Učešće na konferencijama i kongresima iz 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj realizovanih aktivnosti sa partnerskim institucijama 2. Odziv sportskih organizacija za učešće na planiranim aktivnostima/događajima 	2022 – 2026.	COK, akademska zajednica, nacionalni olimpijski komiteti	Ljudski resursi, budžet za aktivnosti/5.000 eura godišnje

nacionalnim olimpijskim komitetima	sfere sporta i olimpizma				
	4. Učešće u programima istraživanja i razvoja u oblasti sporta, sportske nauke i sportske medicine				
POGLAVLJE 7.1.	JAVNO FINANSIRANJE SPORTA				
Strateški (opšti) cilj	POBOLJŠANJE FINANSIJSKOG POLOŽAJA SVIH SPORTSKIH SUBJEKATA I USKLADIVANJE PRAVNIH AKATA SA DOBROM PRAKSOM				
Posebni cilj 1	Urediti status Crnogorskog olimpijskog komiteta				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Izmjene i dopune Zakona o sportu	1. Oformiti radnu grupu koja će kroz sistemski pristup inicirati izmjene i dopune postojećeg Zakona o sportu; 2. Radna grupa će pripremiti prijedlog zakonskog rješenja za inicijativu; 3. Radna grupa će podnijeti inicijativu da pored predstavnika Vlade u izmjenama i dopunama Zakona o sportu budu uključeni: COK sa svojim predstavnikom, jedan predstavnik sportskih saveza, predstavnik NVO sektora, predstavnik akademske zajednice i član strukovne asocijacije pravnika.	1. Formirana radna grupa 2. Podnijete inicijative 3. Izmijenjen Zakon	2022.	COK, Vlada Crne Gore	Ljudski resursi, 900 EUR

Posebni cilj 2	Omogućiti stabilnost i izvjesnost u planiranju budžeta i nesmetano funkcionisanje COK-a				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Godišnjim Zakonom o budžetu utvrditi procenat koji se izdvaja za finansiranje COK-a. COK zbog svog značaja, stalnosti i međunarodne uloge treba da bude sufinansiran iz sredstava utvrđenih godišnjim Zakonom o budžetu, u skladu sa Zakonom o sportu u kojem će se definisati upućujuća norma	1. Formiranje Radne grupe koja će podnijeti inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o sportu i Zakona o budžetu; 2. Radna grupa će pripremiti prijedlog zakonskih rješenja za inicijative; 3. Radna grupa će kroz medijsku kampanju edukovati javnost o značaju i efektima koje pomenute izmjene imaju na sportsku oblast.	1. Formirana radna grupa 2. Napisan prijedlog 3. Podnijete inicijative 4. Izmijenjeni zakoni 5. Sprovedena medijska kampanja	2022.	COK, Vlada Crne Gore	Ljudski resursi, 900 EUR
Posebni cilj 3	Obezbijediti dodatne izvore finansiranja, koji su u skladu sa dobrom regionalnom praksom				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Raspodjela prihoda od igara na sreću kroz konkurse i javne pozive	1. Radna grupa će inicirati izmjenu i dopunu Uredbe o kriterijumima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću, na način da se jasno definiše koliki je udio u sredstvima koji mora biti opredjeljen za razvoj sporta; 2. Kroz aktivnu medijsku kampanju edukovati cjelokupnu javnost o praksi koja je prisutna u regionu i benefitima	1. Formirana radna grupa 2. Podnijete inicijative 3. Izmijenjen Zakon	2022.	COK, Vlada Crne Gore	Ljudski resursi, 1.200 EUR

	ukoliko bi se ista primjenila u Crnoj Gori.				
Posebni cilj 4	Obezbijediti transparentnost i nezavisnost pri odlučivanju o raspodjeli sredstava namijenjenih za sufinansiranje sportskih organizacija				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Iniciranje izmjena strukture Komisije i Pravilnika za dodjelu sredstava	1. Radna grupa će inicirati promjene strukture komisije zadužene za ocjenu programa sportskih subjekata i raspodjelu sredstava, kojom dominira administrativno osoblje Ministarstva/ Uprave, na način da se na trenutnu strukturu komisije dodaju jedan predstavnik COK-a, jedan predstavnik svih sportskih saveza i predstavnik nevladinog sektora; 2. Radna grupa će predložiti izmjene Pravilnika o uslovima, načinu, postupku i kriterijumima za dodjelu sredstava i kontrolu nad realizacijom programa sportskih organizacija; 3. Radna grupa će predložiti najbolji model finansiranja vodeći se komparativnim iskustvima i praksama regiona i Evrope.	1. Formirana radna grupa 2. Podnijete inicijative 3. Izmijenjen Pravilnik 4. Usvojeni prijedlozi modela finansiranja	2022.	COK, Vlada Crne Gore	Ljudski resursi, 900 EUR

POGLAVLJE 7.2.	MEĐUNARODNI FONDOVI				
Strateški (opšti) cilj	RAZVOJ OBLASTI SPORTA				
Posebni cilj 1	Obezbjedivanje budžeta za razvojne projekte				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Obuka i usavršavanje kadrova u organizaciji	U saradnji sa međunarodnim partnerima ili kancelarijom Erasmus+ organizovati obuku za pisanje EU projekata	1. Broj organizacija koje su učestvovalе u obukama 2. Broj predatih aplikacija	2022.	COK	Ljudski resursi, 1000 EUR
Identifikovati sve potencijalne programe koji se odnose na sportsku oblast	Odrediti osobu koja će napraviti izvještaj o mogućnostima i prilikama za apliciranje u dvogodišnjem periodu	1. Izvještaj za dvogodišnji period	2022-2023.	COK	Ljudski resursi
Kreiranje mreže partnerskih organizacija	Intenzivirati saradnju sa postojećim partnerima i napraviti spisak međunarodnih i nevladinih organizacija koje mogu biti potencijalni partneri	1. Broj identifikovanih partnera 2. Broj uspostavljenih partnerstava 3. Broj zajedničkih projekata	Kontinuirano	COK	Ljudski resursi
POGLAVLJE 7.3.	SPONZORSTVA				
Strateški (opšti) cilj	RAST PRIHODA I POBOLJŠANJE POSLOVNOG AMBIJENTA ZA ULAGAČE U OBLAST SPORTA				
Posebni cilj 1	Motivisanje kompanija da sponzorišu oblast sporta				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Izmjene i dopune Zakona o porezu na dodatu vrijednost	1. Radna grupa će podnijeti inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona	1. Formirana radna grupa 2. Podnijete inicijative 3. Izmijenjen Zakon	2022.	COK	Ljudski resursi

	o porezu na dodatu vrijednost; 2. Radna grupa će pripremiti prijedlog zakonskih rješenja za inicijativu.				
Izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit pravnih lica, na način da se izdaci za sportske svrhe priznaju kao rashod najviše do 6,5%	1. Radna grupa će podnijeti inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o porezu na dobit pravnih lica; 2. Radna grupa će pripremiti prijedlog zakonskih rješenja za inicijativu.	1. Formirana radna grupa 2. Podnijete inicijative 3. Izmijenjen Zakon	2022.	COK	Ljudski resursi
Identifikovati mogućnosti za brendiranje Crnogorskog olimpijskog komiteta	Napraviti izvještaj o prilikama i mogućnostima za brendiranje proizvoda Crnogorskog olimpijskog komiteta	Izvještaj o mogućnostima za brendiranje proizvoda COK-a	2022.	COK	Ljudski resursi, 1000 EUR
Razviti marketinške proizvode i aktivnosti u kojima će učestvovati sportisti i sportistkinje koji su stipendirani od strane COK-a	1. Pripremiti prijedlog marketinških proizvoda i aktivnosti; 2. Kreirati finansijske ponude za sve potencijalne sponzore koji bi bili dio novih programa	1. Definisani prijedlozi 2. Definisane finansijske ponude za sponzore	2022.	COK	Ljudski resursi, 1000 EUR
Identifikovati sve potencijalne kanale prodaje	Napraviti analizu postojećih kanala prodaje, uporediti je sa regionalnom praksom i kanalima prodaje svih relevantnih sportskih subjekata u zemlji	1. Sprovedena analiza	2022.	COK	Ljudski resursi, 1000 EUR

POGLAVLJE 7.4.

MEĐUNARODNI DOGAĐAJI

Strateški (opšti) cilj

GENERISANJE PRIHODA KROZ ORGANIZACIJU SPORTSKIH DOGAĐAJA

Posebni cilj 1	Generisanje dodatnih prihoda i osposobljavanje stručnog kadra u oblasti sporta				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Organizacija međunarodnih događaja komercijalnog karaktera	1. Identifikacija i analiza svih potencijalnih takmičenja koje COK može organizovati samostalno ili u saradnji sa partnerima; 2. Usvajanje ideje, razrada plana finansiranja i organizacija	1. Izveštaj o analizi potencijalnih događaja koji se mogu organizovati u Crnoj Gori 2. Definisan plan organizacije događaja	2022 – 2026.	COK	Ljudski resursi, budžet za organizaciju
Organizacija međunarodnih konferencija komercijalnog karaktera	1. Prijedlog projekta konferencija koje će biti u skladu sa strateškim ciljevima COK-a i stvoriti dodatnu mogućnost za stvaranje prihoda; 2. Usvajanje ideje, razrada plana finansiranja i organizacija	1. Usvojen prijedlog projekta	2022 – 2026.	COK	Ljudski resursi, budžet za organizaciju
Obuka i usavršavanje kadrova u oblasti sporta	1. Prijedlog kurseva, obuka i seminara; 2. Usvajanje ideje, razrada plana finansiranja i organizacija	1. Broj organizovanih obuka 2. Broj učesnika	2022 – 2026.	COK	Ljudski resursi, 2000 EUR godišnje

POGLAVLJE 8.1.

PROMOCIJA

Strateški (opšti) cilj

IZRADA SVEOBUHVAATNE MARKETING STRATEGIJE I PROMOCIONOG PLANA

Posebni cilj 1	Uspostavljanje sistema cjelogodišnjih marketing aktivnosti				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Uspostavljanje marketing i sektora odnosa sa javnošću u okviru COK-a	1. Izrada promociionog plana i kalendara marketing aktivnosti	Cjelogodišnje marketing aktivnosti	2022-2025.	COK	Ljudski resursi: interni, uz angažovanje marketing

	2. Realizacija aktivnosti iz plana, po kalendaru				agencije/50.000 eura godišnje
Posebni cilj 2	Veća vidljivost i povećanje svijesti o brendu, sa posebnim akcentom na društvene mreže				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Promocija olimpijskih vrijednosti i zdravih stilova života	1. Informisanje javnosti o misiji, ulozi i aktivnostima Crnogorskog olimpijskog komiteta i njegovih partnera 2. Unaprjeđenje imidža COK-a i nacionalnih sportskih organizacija 3. Olimpijski magazin	Digitalni KP pokazatelji na društvenim mrežama Facebook i Instagram (reach, impressions, engagement i sl)	2022-2025.	COK	Ljudski resursi: interni, uz angažovanje marketing agencije/25.000 eura godišnje
Posebni cilj 3	Jačanje kulta nacionalnog olimpijskog tima				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Povećanje angažovanja zainteresovane javnosti, prvenstveno na društvenim mrežama	1. Saradnja sa sportistima u marketinškim aktivnostima na dr. mrežama 2. Realizacija posebnih marketing kampanja na dr. mrežama usmjerenih na animiranje šire javnosti	Digitalni KP pokazatelji na društvenim mrežama Facebook i Instagram (reach, impressions, engagement i sl)	2022-2025.	COK	Ljudski resursi: interni, uz angažovanje marketing agencije/3.000 eura godišnje
POGLAVLJE 8.2.	MEDIJI U SPORTU				

Strateški (opšti) cilj	UNAPRJEĐENJE UKUPNOG MEDIJSKOG AMBIJENTA U SPORTU U CRNOJ GORI				
Posebni cilj 1	Iniciranje uvođenja sportskog tematskog kanala sa nacionalnom TV frekvencijom				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Otvaranje tematskog Youtube kanala sa podkastom	<ol style="list-style-type: none"> Otvaranje kanala na Youtube platformi Promocija Youtube kanala Kreiranje sadržaja od strane urednika/novinarara 	<ol style="list-style-type: none"> Pokrenut novi Youtube kanal posvećen crnogorskom olimpijskom sportu Veća specijalizacija i profesionalizacija medijskih radnika u sportu Povećanje vidljivosti crnogorskog sporta Masovna promocija crnogorskog sporta Javna promocija misije COK-a Javna promocija nacionalnog školskog, amaterskog i nekomercijalnog sporta 	2025. godina	COK, Udruženje sportskih novinara Crne Gore	Ljudski resursi/15.000 eura godišnje
Posebni cilj 2	Afirmacija digitalnih medija u sportu				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definirani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Edukacija sportskih radnika iz oblasti medija, sa posebnim akcentom na digitalne medije i implementaciju digitalnog marketinga u redovne aktivnosti sportskih organizacija	<ol style="list-style-type: none"> Organizacija praktičnih obuke i radionica za administratore web stranica i društvenih mreža sportskih organizacija Organizacija kursa digitalnog marketinga za sportske radnike Definisanje minimalnog FAI skora 	Realizovane praktične obuke, radionice i kurs; definisan minimalni FAI skor; godišnji izvještaji o kretanju FAI skora	2022- 2025.	COK	<p>Ljudski resursi: predavači</p> <p>Zakup adekvatnog prostora</p> <p>Tehnička podrška za organizaciju i realizaciju događaja//10.000 eura godišnje</p>

	i godišnje praćenje kretanja FAI skora				
Posebni cilj 3	Povećanje standarda sportskog izvještavanja u Crnoj Gori				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Edukacija i povećanje kompetencija sportskih novinara u Crnoj Gori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizovanje praktičnih radionica 2. Izdavanje priručnika za medijske radnike u sportu 3. Organizovanje kurseva i seminara 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proširivanje baze sportskih novinara u Crnoj Gori 2. Realizovane aktivnosti, organizovni kursevi i seminari, organizovane panel diskusije 	2025.	COK, Udruženje sportskih novinara Crne Gore, Sindikat medija Crne Gore (SMCG), Sindikat informativne grafičke i izdavačke djelatnosti, Vlada Crne Gore (Ministarstvo javne uprave digitalnog društva i medija), Fakultet za sport i fizičko vaspitanje i Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore, Fakultet za medije i komunikacije Univerziteta Donja Gorica	<p>Ljudski resursi: predavači</p> <p>Zakup adekvatnog prostora</p> <p>Tehnička podrška za organizaciju i realizaciju događaja/6.000 eura godišnje</p>
POGLAVLJE 8.3.	MEĐUNARODNA TAKMIČENJA				
Strateški (opšti) cilj	UČEŠĆE CRNOGORSKIH SPORTISTA I SPORTISTKINJA NA SVIM TAKMIČENJIMA SA OLIMPIJSKOG KALENDARA				
Posebni cilj 1	Obezbjedivanje uslova za pripremu i nastup na međunarodnim takmičenjima				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Identifikovanje potencijalnih učesnika OI	Podržavanje programa kroz olimpijske stipendije	Broj stipendista učesnika OI	2022-2026.	COK, nacionalni savezi	Budžet za stipendije/100.000 EUR godišnje
Identifikacija potencijalnih učesnika ostalih takmičenja sa olimpijskog kalendara	Podržavanje programa kroz stipendije COK-a	Broj stipendista učesnika međunarodnih takmičenja	2022-2026.	COK, nacionalni savezi	Budžet za stipendije/70.000 EUR godišnje

Obezbeđivanje finansijskih i drugih sredstava za učešće na svim takmičenjima sa olimpijskog kalendara	1. Sklapanje partnerstava sa privatnim kompanijama 2. Inicijative prema državi 3. Međunarodna saradnja	1. Broj partnerstava 2. Iznos obezbijedenih sredstava	2022-2026.	COK, Vlada CG	Ljudski resursi
POGLAVLJE 5.4.	MEĐUNARODNA SARADNJA				
Strateški (opšti) cilj	UNAPRJEĐENJE POZICIJE COK-A I DRŽAVE CRNE GORE U OLIMPIJSKOJ PORODICI I SVIJETU				
Posebni cilj 1	Kreiranje pozitivne slike o Crnoj Gori kao sportskoj naciji				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Poboljšanje i inteziviranje saradnje sa međunarodnim organizacijama i asocijacijama, poboljšanje i inteziviranje saradnje sa nacionalnim komitetima	1. Učešće na godišnjim skupštinama regionalnih, kontinentalnih i međunarodnih organizacija 2. Članstvo i učešće u radu komisija regionalnih, kontinentalnih i međunarodnih organizacija 3. Učešće na seminarima u organizaciji EOK-a 4. Učešće na sastancima nacionalnih olimpijskih komiteta Srednje i Istočne Evrope 5. Organizacija godišnjih sastanaka za regionalne nacionalne olimpijske komitete 6. Bilateralni sastanci sa predstavnicima nacionalnih olimpijskih komiteta	1. Broj učešća na konferencijama i događajima sa kalendara ICMG-a, EOK-a, ANOC-a i MOK-a 2. Broj komisija u kojima COK aktivno učestvuje 3. Broj bilateralnih susreta 4. Broj organizovanih međunarodnih događaja	Kontinuirano	COK	Ljudski resursi/56.000 EUR godišnje

	7. Saradnja sa EU kancelarijom EOK-a 8. Organizacija događaja kontinentalnih i međunarodnih organizacija				
Poboljšanje i intenziviranje saradnje sa drugim međunarodnim organizacijama	1. Učešće na međunarodnim konferencijama o sportu 2. Učešće na sastancima međunarodnih organizacija (ENGSO, EU, UN, međunarodne sportske federacija i sl) 3. Bilateralni sastanci sa predstavnicima međunarodnih organizacija 4. Organizacija međunarodnih konferencija u Crnoj Gori	1. Broj učešća na konferencijama i događajima 2. Broj bilateralnih susreta 2. Broj organizovanih međunarodnih događaja	Kontinuirano	COK	Ljudski resursi/5.000 EUR
Poboljšanje i intenziviranje saradnje sa ambasadama u Crnoj Gori	Bilateralni sastanci	1. Broj organizovanih bilateralnih sastanaka 2. Broj aktivnosti urađenih u saradnji sa ambasadama	Kontinuirano	COK	Ljudski resursi
POGLAVLJE 8.5.	SARADNJA SA DIJASPOROM U OBLASTI SPORTA				
Strateški (opšti) cilj	USPOSTAVLJANJE SARADNJE SA CRNOGORSKIM ISELJENICIMA				
Posebni cilj 1	Prepoznavanje crnogorskih iseljenika koji rade u oblasti sporta ili su na neki način povezani sa sportskom oblasti				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost

Kreiranje elektronske baze podataka o našim iseljenicima koji rade u oblasti sporta ili su na neki način povezani sa sportskom oblasti	1. Programiranje elektronske baze podataka 2. Prepoznavanje naših iseljenika koji rade u oblasti sporta ili su na neki način povezani sa sportskom oblasti i unošenje imena u elektronsku bazu podataka	Kreirana elektronska baza podataka o našim iseljenicima koji rade u oblasti sporta ili su na neki način povezani sa sportskom oblasti	Decembar 2022. godine	Crnogorski olimpijski komitet u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za saradnju sa dijasporom	Angažovanje službenika Crnogorskog olimpijskog komiteta i organa državne uprave nadležnog za saradnju sa dijasporom uz asistenciju programera koji bi bio zadužen za pripremu programa koji sadrži elektronsku bazu podataka/6.000 EUR
Posebni cilj 2	Povezivanje sportskih organizacija iz Crne Gore sa dijasporom				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Formiranje Savjeta za saradnju sa dijasporom u oblasti sporta	Donošenje odluke o Formiranju Savjeta za saradnju sa dijasporom	Formiran Savjet za saradnju sa dijasporom u oblasti sporta	Decembar 2022. godine	Crnogorski olimpijski komitet	Službenici Crnogorskog olimpijskog komiteta pripremiće odluku o formiranju Savjeta za saradnju sa dijasporom u oblasti sporta
POGLAVLJE 8.6.	SPORTSKI TURIZAM				
Strateški (opšti) cilj	ISKORIŠĆAVANJE POTENCIJALA SPORTSKOG TURIZMA ZA RAZVOJ SPORTA, SPORTSKE INFRASTRUKTURE I TURIZMA U CRNOJ GORI				
Posebni cilj 1	Povećanje broja noćenja u Crnoj Gori van visoke sezone tokom održavanja velikih sportskih događaja				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
1. Podrška u organizaciji	1. Izrada polugodišnjeg i godišnjega kalendara	Broj noćenja u Crnoj Gori van visoke sezone tokom	2022-2025.	COK	Budžet za podršku i organizaciju

međunarodnih sportskih takmičenja u Crnoj Gori 2. Organizacija sportskih takmičenja u nadležnosti COK-a	međunarodnih sportskih takmičenja u Crnoj Gori 2. Korišćenje promocijskih kanala komunikacije COK-a u svrhu omasovljenja događaja	održavanje velikih sporskih događaja			sportskih događaja/100.000 eura godišnje (određeno tipom događaja)
Posebni cilj 2	Povećanje udjela sportski aktivnih turista među domaćim turistima				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
Saradnja i zajednički rad sa organizacijom „Sport za sve“	1. Definisane zajedničke aktivnosti 2. Realizacija i praćenje realizacije navedenih aktivnosti	Realizovane aktivnosti iz zajedničkog plana aktivnosti	2022-2025.	COK, „Sport za sve“	Ljudski resursi/2.000 eura godišnje
Posebni cilj 3	Povećanje udjela stranih turista čiji je motiv dolaska u Crnu Goru sport				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost
1. Jačanje imidža Crne Gore kao turističke destinacije za aktivni odmor 2. Stvaranje inovativne turističke ponude 3. Razvijanje ponude u vezi sa sportskim objektima i prirodnim oblastima kao sportsko-turističke atrakcije	1. Iniciranje saradnje sa NTO 2. Priprema i realizacija zajedničke promotivne kampanje sa NTO	Udio stranih turista u Crnoj Gori čiji je motiv sport	2025.	COK, Nacionalna turistička organizacija (NTO)	Ljudski resursi, budžet za pripremu kampanje/5.000 eura godišnje
Posebni cilj 4	Povezivanje sporta sa Strategijom razvoja crnogorskog turizma 2021-2025 i obezbjeđivanje kohezije obje oblasti				
Način ostvarenja cilja	Aktivnosti usmjerene ka ostvarenju cilja	Indikator ostvarenosti cilja/Stepen realizacije	Definisani rok za realizaciju	Nosilac aktivnosti	Resursi/Procijenjena vrijednost

<p>Usklađivanje Strategije razvoja sporta i Strategije razvoja crnogorskog turizma</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje zajedničkog radnog tijela zaduženog za proces usklađivanja i definisanje akcionog plana 2. Praćenje realizacije akcionog plana Izvještavanje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrađena situaciona analiza sportskog turizma u Crnoj Gori 2. Usaglašena i usvojena Strategija razvoja sportskog turizma u Crnoj Gori i definisani akcioni plan Zajedničko i kohezivno djelovanje na stvaranju pretpostavki za razvoj sportskog turizma u Crnoj Gori 	<p>2025. godina</p>	<p>COK, Vlada Crne Gore (državni organ nadležan za oblast sporta, Nacionalna turistička organizacija, Ministarstvo ekonomskog razvoja – Direktorat za razvojne politike u turizmu, Direktorat za investicije u turizmu)</p>	<p>Ljudski resursi: članovi radnog tijela za izradu Strategije i akcionog plana, potencijalno angažovanje eksternih eksperata i konsultanata/12.000 eura godišnje</p>
--	---	--	---------------------	---	---





#TeamMNE 

